Бүтүн өлкәләрин пролетарлары, бирләшин!

Азәрбајҹан Кәнҹләри

ЗНАК ПОЧЕТА

1919-чу ил октјабрын 27-дән чыхыр

АЗӘРБАЈЧАН ЛКГИ МК-нын ОРГАНЫ • «АЗЕРБАЙДЖАН ГЯНДЖЛЯРИ»—ОРГАН ЦК ЛКСМ АЗЕРБАЙДЖАНА

№ 124 (10753) ЧҮМӘ АХШАМЫ, 20 ОКТЈАБР 1988-чи ИЛ. Гијмәти 3 гәпик.

ЗӘРБӘЧИ ҸӘБҺӘНИН ҮНВАНЛАРЫ

Зәһмәтин бәһрәси

...Ахшамын ала-торанлығы дүшмүшдү. Һамы хырмана тәрәф кәлирди. Памбыгчы гызлар исә јығдыглары памбығы гапан-тәрәзијә гојмаға тәләсирдиләр. Хараллар бошалдыгча хырманда «ағ гызыл»дан таја учалырды. Һамынын үз-көзүндән севинч јағырды.

Ағсу Рајон Комсомол Комитәсинин катиби Лејла Кәримова ифтихарла мә'лумат верди:

— «Москва» колхозунун памбыгчылары јығымын әввәлиндән рајон памбыгчыларынын јарыш чәдвәлинә башчылыг едир. Бу күнку хош әһвал-руһијјәнин сәбәби исә ајдындыр. Колхоз иллик планы јеринә јетирир. Она көрә һамыны бу күн јығылан мәһсулун фаизи марагландырыр...

Колхоз комсомол комитәсинин катиби, республика комсомолу XXXII гурултајынын нүмајәндәси Рауф Меһдијев сөһбәтә гошулур:

— Колхозумузда памбыгчылыгла мәшғул олан алты бригададан үчү комсомолчу-кәнчләр бригадасыдыр. Үчү дә бир-бириндән габагчыл, ишкүзар. Фазил Мәммәдовун башчылыг етдији бригада 6 иш күнүндә тәкчә колхозда дејил, рајон үзрә биринчи гәләбә рапорту имзалајыб. Индијәдәк 84 тон әвәзинә 112 тон памбыг тәһвил вериблер. Һазырда бригада артырылмыш өһдәлик һесабына мәһсул топлајыр. Беш нөмрәли комсомолчу-кәнчләр бригадасына исә Шакир Шејдајев башчылыг едир. Һәм дә Фазилин бригадасы илә гоншудур. Һәр ики бригада 63 һектар саһәјә гуллуг едир. Фазилдән бир күн сонра Шакирин бригадасы рапорт вериб. Бу күнәдәк 84 тон әвәзинә 110 тон «ағ гызыл» топлајыб гәбул мәнтәгәләринә јола салыблар... Инди, гапан-тәрәзидә памбыг чәкдирән гызлар исә 3 нөмрәли бригаданын үзвләридир. Онларын памбығы бу ил лап чохдур...

Памбыг чәкдирән гызлара јахынлашдыг. Хараллары гапана гојулдугча бригадирин сәси кәлир:

— Тәранә Шүкүрова, 156 килограм!

— Севда Рамазанова, 150 килограм!

— Сәнубәр Микајылова, 160 килограм!..

Бригадири ишдән ајырмаг истәмәјиб, памбығын чәкилиб гуртармасыны көзләдик. Памбығыны чәкиб гуртаран бригадир—бәстәбој, күләрүз Рәшид Әлијев бизә јахынлашыб, зарафатындан галмады:

— Ајағыныз јүнкүлдүр, дејирәм ахы, бу күн һава да хошдур. Ишләримиздә ки, јағ кими кедир. Рајонда илк гәләбә рапортуну бизим колхоз имзалајыр...

Рәшидкилин бу илки ишләри илә марагландыг:

— Нечә һектар саһәниз вар?

— 84 һектар саһәјә гуллуг едирик. Коллективин 30 нәфәр үзвү вар. Бу ил плана көрә 111 тон памбыг вермәлијик. 113 тон өһдәлик көтүрмүшдүк. Индијәдәк гәбул мәнтәгәләринә 140 тондан чох памбыг көндәрмишик. Һәлә саһәләримиздә мәһсул чохдур. Инди гызларымыз әлверишли кечән һәр күндән сәмәрәли истифадә едирләр. Јығым вахты онларын әлләрини колларын үстүндә көрмәк олмур. Күтаһи Рамазанова, Сәнубәр вә Сәнаје Микајылова бачылары, Сәлминаз Абдуллајева, Севда Рамазанова, Нәсибә Абдуллајева вә башгалары јығымын илк күнүндән һәр күн адама 150—160 килограм памбыг јығырлар.

— Рәшид, дејәсән ахы, арада бир үзүмчүлүклә дә мәшғул олдунуз...

— Бәли, үч ил үзүм әкмишик. Дүздүр, бу саһәјә дә мараг көстәрдик. Үрәклә ишләдик. Анчаг бизим торпаглар, иглим шәраити үзүм үчүн әлверишли дејил. Памбыгда газандығымыз нәтичәни үзүм вермир. Одур ки, кечән илдән јенә памбыг әкирик. Өтән ил бригадамыз 79 һектара гуллуг едирди, 96 тон әвәзинә 135 тон памбыг вермишдик. Бу ил исә көз габағындадыр...

...Бүтүн бригадалардан јығылан памбыг гәбул мәнтәгәсинә јола салыныр. Чох кечмир ки, колхоз гәләбә рапортуну имзалајыр. Һамы бир-бирини тәбрик едир.

«Москва» колхозунун әмәкчиләри бу ил дөвләтә 530 тон әвәзинә 546 тон памбыг тәһвил вермәлидирләр. Артыг бу гәдәр памбыг һазырдыр. Һәм дә һамысы биринчи нөв кими гәбул едилиб. Инди артырылмыш сосиалист өһдәлији һесабына мәһсул јығылыр. Комсомолчу-кәнчләр бригадаларынын үзвләри дә ҮИЛККИ-нин 70 иллик јубилејини даһа јүксәк әмәк наилијјәтләри илә гаршыламаг үчүн сә'јләрини даһа да артырмышлар.

Ш. КӘРИМОВА,
Ағсу рајону.

План өдәнилди

Орхан Һәсәнов Сәфәрәлијев адына совхозда комсомолчу-кәнчләр бригадасына башчылыг едир. Бу коллективин үзвләри һәр ил план вә сосиалист өһдәликләринә артыгламасы илә әмәл едирләр. Бағбанлар чари илдә дә плантасијаларда бол мәһсул јетишдирмишләр. Бағлар инди әсл һүнәр мејданыны хатырладыр. Сүбһ тездән үзүм плантасијаларына чыхан бағбанлар һәр күн әмәк чошғунлуғу көстәрирләр. Онлар сүфрә үзүмү тәдарүкүнү мүвәффәгијјәтлә давам етдирмәк үчүн имканлардан сәмәрәли истифадә едир, бол мәһсулу кејфијјәтлә јығырлар.

Бригада үзвләри бу күнләрдә дөвләтә 660 тон әвәзинә 850 тон мәһсул тәһвил верәрәк совхозда биринчи олараг планы артыгламасы илә јеринә јетирмишләр. Бунун 575 тону сүфрә үзүмү кими Москва, Ленинград вә башга шәһәрләрә јола салынмышдыр. Бағларда һәлә мәһсул чохдур. Она көрә дә бригадада јығымын сүр'әти күндән-күнә артыр. Сәриштәли бағбанлардан Светлана Һүмбәтова, Фирудин Хәлилов, Анелја Нәбијева адама һәр күн 600—700 килограм мәһсул дәрирләр.

Н. БАЈРАМОВ,
Ханлар рајону.

«Гајғы»нын фондуна

Коллективимиздә чалышанларын әксәријјәти чаванлардыр. Һәмишә дә арамызда ишкүзарлыг, меһрибанлыг, ишә виҹданла јанашмаг, ичтимаи ишләрдә фәаллыг ән'әнәси һөкм сүрүр. Шамхор СЕС-дә ишләдијимиз 6 ил әрзиндә планлары бир гајда олараг артыгламасы илә јеринә јетирмишик, дәфәләрлә мүкафатландырылмышыг.

Сөзүмүн чаны вар. Республикамызда «Гајғы» ҹәмијјәтинин јаранмасы бизим коллективи дә үрәјиндән олмушдур. Ахы, Азәрбајчан халгы һәмишә өз гајғыкешлији илә фәргләнмишдир. Чәтинә дүшәнә јардым көстәрмәк, көмәк әли узатмаг бизим ән јахшы кејфијјәтләримиздәндир. Буна көрә һамымыз гәрара алдыг ки, «Гајғы» ҹәмијјәтинин фондуна вәсаит кечирәк. Артыг илк аддымы атмышыг. «Гајғы»нын фондуна 450 манат пул көчүрмүшүк. Бу иши кәләчәкдә дә давам етдирәчәјик.

Огтај МӘММӘДОВ,
Шамхор СЕС силсиләси стансијасынын нөвбә рәиси.

Азәрбајчан Халг Тәсәррүфатыны Идарәетмә Институтунда ихтисасартырма курслары фәалијјәт көстәрир. Динләјичиләр мүәссисә рәһбәрләри, игтисадчылардыр. Онларын арасында өз игтисади билијини артырмаг истәјән чохлу кәнчләр дә вар. Шәкилдә: «Ишыг» нәшријјатынын игтисадчысы Натәван Сәмәдова. О, ән фәал динләјичиләрдән бирудир.

Фото В. Фелдманындыр.

Уғурлу аддымлар

Үч ил әввәлин сөһбәтидир. Товуз рајонундакы Низами адына совхозун тәркибиндә Ј. Садыгов адына Бозалганлы кәнд орта мәктәбинин мүәллим вә шакирдләринин, һәмчинин совхоз комсомол комитәсинин тәшәббүсү илә тәчрүбә, јахуд инди дејилдији кими, «експериментал шакирд совхозу» јарадылды. Вә о вахт 9-чу синиф шакирди Елдар Гулијеви һәмин совхозун директору тә'јин етдиләр. Низами адына совхоз бу «микро совхоза» 50 һектар үзүм бағы ајырды. Она техника, күбрә, мүхтәлиф чиләјичи дәрманлар, нәглијјат вә с. илә көмәк көстәрди. Совхозун мүтәхәссисләри дә «микро совхоз»дан гајғыларыны әсиркәмәдиләр. Тәсәррүфат өз һесабындан шакирд-совхоз үчүн лазыми гәдәр вәсаит дә ајырды. Шакирд-совхоз өзүнү илк күндән доғрулдуб. Она тәһким едилмиш бағларын мәһсулдарлығынын јүксәлдилмәси намино бурада бөјүк иш көрүлмәкдәдир.

Инди шакирд-совхоз ики бригададан ибарәтдир. Биринә јенә дә Елдар Гулијев, дикәринә исә Бозалганлы кәнд орта мәктәбинин мүәллими Аббасәли Вәлијев башчылыг едир. Ики бригада 100 шакирди вә Низами адына совхозда он нәфәр тәчрүбәли бағбаны бирләшдирир. Шакирд-совхоз өтән мөвсүмдә дөвләтә 529 тон үзүм тәһвил вериб. Бу ил һәмин рәгәмин даһа чох олачағы көзләнилир. Кәнч бағбанлар бу күнләрдә хүсуси һәвәслә чалышыр, Низами адына совхозун дикәр комсомолчу-кәнчләр бригадалары илә бәһсләширләр. Бу ил Низами адына совхоз һәм шакирд совхоза, һәм дә дикәр бригадалара гајғы вә диггәти даһа да артырмышдыр. Бу да илк нөвбәдә һәмин бридадаларын даһа доғрусу, совхоздакы әкинчилик вә һејвандарлыг саһәләриндә чалышан дикәр коллективләрин дә бригада подратына кечмәси илә бағлыдыр. Бригада подратынын үстүнлүкләрини бурада һамы ајдын көрүр вә гијмәтләндирир. Јени иш үсулу илк нөвбәдә тәсәррүфатда әмәк интизамынын мөһкәмләндирилмәси үчүн стимул олмушдур. Дикәр тәрәфдән, әмәјин мәһсулдарлығы чохалмыш, кејфијјәти јүксәлмишдир.

Хатырладаг ки, һејвандарлыг саһәсиндә илк аилә подраты да бу совхозда јарадылмышдыр. Һәмин аиләнин башчысы Килас Әскәрова аиләси илә бирликдә 30 баш инәјә гуллуг едир вә онлар өтән сәккиз ај әрзиндә һәр инәкдән 2.700 килограм сүд сағмышлар. Бунунла белә демәлијик ки, Низами адына совхозда бригада подраты даһа кениш тәтбиг олунур. Елә ферманын өзүндә дә бу ил кәнч гызлардан ибарәт ики һејвандарлыг бригадасы јарадылмышдыр. Совхозун директорлугу, партија вә комсомол тәшкилатлары, һәмкарлар иттифагынын јерли комитәси кәнчләрә гајғыны даһа да јахшылашдырмаг үчүн јени јоллар ахтарырлар.

«Гәләбә» совхозунда да бридада вә аилә подратынын нәһајәт, шәхси подратын сәмәрәлилијиндән, онун һәм тәсәррүфат, һәм дә әмәкчиләр үчүн бөјүк үстүнлүјүндән разылыгла данышырлар. Хүсусән дә үзүмчүлүк саһәсиндә. Һәмин совхозда да үзүм дәриминә августун әввәлләриндән башланмышдыр. Гаршыја мәгсәд гојулуб ки, мөвсүмүн ахырынадәк республиканын вә өлкәнин тичарәт тәшкилатларына бурадан 3.700 тона јахын сүфрә үзүмү көндәрилсин. Бу да бүтүн мәһсулун јарысындан чох олмалыдыр. Вә бу мәс'ул тапшырығын өһдәсиндән кәлмәк подратчылара һәвалә олунуб. Инди онларын да совхозун директорлуғундан бирчә тәләбләри вар: бизи тәзә јешикләрлә вә нәглијјатла тә'мин етсинләр. Совхозда подратчыларын бу вә дикәр арзу вә тәләбләринин јеринә јетирилмәси үчүн лазыми тәдбир көрүлүр.

Кәнч подратчылардан бири Азәрбајчан ССР Али Советинин депутаты Мәлаһәт Гасымовадыр. Өтән мөвсүмдә Мәлаһәт өз әмәјинин мүгабилиндә натурал шәкилдә 2.220 манат пул мүкафаты, 1.812 манат әлавә әмәк һаггы алмышдыр. Мәлаһәтин өһдәсиндә 2,5 һектар үзүм бағы вар. Доғрудур, аилә үзвләри дә Мәлаһәтин көмәјинә кәлирләр, амма совхозда һамы е'тираф едир ки, ишин чоху әслиндә Мәлаһәтин өз үзәринә дүшүр. Мәлаһәт бу күнләрдә совхозун директорлуғуна әризә илә мүрачиәт едиб ки, онунла мүгавилә бағласынлар вә бир нечә иллијә өһдәсиндәки бағы ичарәјә көтүрсүн. Үзүм јығымы сона чатан кими бу мәсәлә һәлл олуначаг.

Совхозда Мәлаһәтин ардычыллары чохдур. Күләрә Әләкбәрова, Күлназ Нағыјева, Зәрифә Гәһрәманова вә башгалары буна мисал ола биләр. Кәнч аилә подратчысы Күлназ анасы Чичәклә бирликдә 4 һектар үзүм бағына гуллуг едир. Күләрә вә Зәрифәнин исә һәрәсинин 2,5 һектар бағы вардыр. Онлар да чари илдә бол мәһсул топламаг үчүн бу күнләр даһа сә'јлә ишләјирләр.

Ә. ӘЛИШОҒЛУ.

ВӘТӘНИМИЗДӘ

□ БАРНАУЛ. Алтај Әкинчилик вә Кәнд Тәсәррүфаты Биткиләринин Селексијасы Елми Тәдгигат Институтунда һазырланмыш су ерозијасы илә мүбаризәнин јени үсулу ихтира кими гәбул олунмушдур. Бу гәрары ССРИ Ихтиралар вә Кәшфләр Үзрә Дөвләт Комитәси гәбул етмишдир. Ихтиранын маһијјәти ондан ибарәтдир ки, онун васитәсилә гарын әримәсинин сүр'әти сүн'и јолла азалдылыр вә гар сујунун ахыны әксилдилир. Алтајын бир чох тәсәррүфатларынын тарлаларында һазырда алимләрин көмәји илә јамачларда мүһафизә әкинчилији тәтбиг олунур. О, мүсбәт нәтичәләр верир.

□ РОСТОВ-ДОН. Вилајәтин Мартыновка рајонундакы «Кормовој» ихтисаслашдырылмыш совхозунда јарадылмыш чәмәнликләр арылар үчүн ә'ла «иш јери»нә чеврилмишдир. Тәсәррүфатда арыхананын јарадылмасы сајәсиндә икигат мәнфәәт көтүрүлүр: арылар фәһлә јемәкханаларыны, мағазалары вә мәктәбләри илдә бир тона гәдәр бал илә тә'мин етмәклә јанашы, гијмәтли от вә тохум мәһсулларынын ә'ла стимулјаторлары кими дә чыхыш едирләр. Арыханада пајызын сонуна кими иш давам едир. Һазырда Гарабашаг балы јығымынын гызғын дөврүдүр. Ростов вилајәтинин бир чох тәсәррүфатлары сон илләр ичарә подраты, өзүнүмалијјәләшдирмә, әмәјин тәшкилинин бригада формаларынын әсасында өзләринин арычылыг сехләрини мүвәффәгијјәтлә инкишаф етдирирләр. Буну нәзәрә алан «Кормовој» совхозу сатлыг ары истеһсал етмәјә башламышдыр.

□ ДҮШӘНБӘ. «Дониш» («Билик») республика нәшријјаты «Гырмызы китаб»ын илк нәшрини баша чатдырмышдыр. Китабда республиканын әразисиндәки надир вә кәсилмәкдә олан һејванлар вә биткиләр барәдә мә'луматлар топланмышдыр. Тачикистанын флора вә фаунасынын тәгрибән 400 нөвү тәсвир олунмушдур. Очеркләрә шәкилләр вә хәритәләр дә верилмишдир. «Гырмызы китаб»ын бурахылмасы бу дағлыг дијарын тәбиәтинин талеји барәдә һәјәчан сигналыдыр. О, Тачикистан ССР-дә тәбиәтин мүһафизәси үзрә гәбул олунмуш комплекс програмын мүвәффәгијјәтлә һәјата кечирилмәсинә көмәк едәчәкдир. Програмда нәинки тәбиәтин мүһафизәси, һәм дә надир нөвләрин бәрпа олунмасы да нәзәрдә тутулур.

□ ТОМСК. Томскда Алт мусигиси күнләри баша чатмышдыр. Бурада Москва, Ленинград, Новосибирск, Дашкәнд, өлкәмизин дикәр шәһәрләринин ифачылары чыхыш етмишләр. Онлар кечән әсрләрин бөјүк бәстәкарларынын өлмәз әсәрләрини, һабелә мүасир мүәллифләрин бу бахыш үчүн јаратдыглары әсәрләри динләјичиләрә тәгдим етмишләр. Ајры-ајры мусиги аләтләринә һәср олунмуш фестивалларын кечирилмәси Томскда артыг бир ән'әнәјә чеврилмишдир. Бурада вилајәт филармонијасынын тәшәббүсү илә вә јахындан иштиракы илә кларнет вә флејта бајрамлары да мүвәффәгијјәтлә кечирилмишдир.

АВАДАНЛЫГ ИСТЕҺСАЛЫ АРТЫР

Һүсү Һачыјев адына механики завод мелиорасија аваданлығы—мүхтәлиф маркалы суварма насослары, насос стансијалары, дренаж шәбәкәси үчүн суајрычы системләр вә саир аваданлыг истеһсалы үзрә ихтисаслашдырылмышдыр. Узунмүддәтли мелиорасија програмында торпагларын јарарлы һала салынмасы вә әкинчиликдә мәһсулдарлығын јүксәлдилмәси үчүн 1984—1990-чы илләрдә машын вә аваданлыгларын јарадылмасына даир мүһүм тапшырыглар нәзәрдә тутулмушдур. Заводун коллективи әсас диггәти бу вәзифәләрин јеринә јетирилмәсинә јөнәлтмишдир.

Чари бешиллијин сонунадәк истеһсал олунан мәһсулларын чешиди тәзәләнәчәк, даһа е'тибарлы, давамлы вә мәһсулдар аваданлыглар истеһсал едиләчәкдир.

Мүәссисәдә Н. Аббасовун башчылыг етдији комсомолчу-кәнчләр бригадасынын үзвләри «ПГ-50» маркалы јени насос стансијаларынын истеһсалыны мүвәффәгијјәтлә баша чатдырмышдыр. Бундан башга, бурахылыш објектләри үчүн метал конструксија һиссәләринин һазырланмасы бу бригадаја тапшырылмышдыр. Бригада шанлы Октјабр бајрамы шәрәфинә кенишләнән сосиализм јарышында ирәлидә кедәрәк һәмин тапшырыглара вахтында әмәл едир. Коллектив бу илин үчүнчү или планыны јарым илдә өдәмәјә наил олмушдур.

Мүәссисәдә јенидәнгурма ишләри көрүлүр. Бу иш мүәссисәнин металконструксијалар сехиндә баша чатмыш, даһа мәһсулдар гајнаг аваданлығы гурашдырылыб ишә салынмышдыр. Техники јенидәнгурма тәдбирләри башга сехләрдә дә давам етдирилир. Бүтүн бунлар кәнд тәсәррүфаты истеһсалынын сәнаје тәмәли үзәринә кечирилмәсини сүр'әтләндирмәјә имкан јарадачагдыр.

Р. Ахундовун башчылыг етдији коммунист әмәјин бригадасы һәлә кечән илин нојабр ајындан бу илин һесабына ишләјир. Онлар үч иллик планы нојабр ајынын 7-дә өдәмәк уғрунда мүбаризә апарырлар.

Мүәссисәдә Октјабрғабағы сосиализм јарышы бөјүк руһ јүксәклији илә кенишләнмәкдәдир. Истеһсалат габагчылларындан газанчы Ш. Чәбрајылов, металконструксија сехинин гајнагчысы А. Бородин, електрик монтјору О. Тимофејев, фәһләләрдән М. Мустафајев, З. Чәбрајылов, А. Бабајантс күндәлик тапшырығы артыгламасы илә өдәјирләр.

Заводун коллективи республика мелиораторларынын сифаришләрини вахтында вә јүксәк кејфијјәтлә јеринә јетирмәјә чалышыр.

Муса АСЛАНЛЫ,
Бакы шәһәри.

ГАРДАШЛЫГ ДУЈҒУЛАРЫ ИЛӘ

МХР-дә Азәрбајчанын тимсалында ССРИ күнләри

МХР-дә Азәрбајчанын иштиракы илә Совет Иттифагы күнләринин иштиракчыларыны Мачарыстан әлван пајыз бојалары, мүлајим һава илә гаршыламышдыр. Лакин республикамызын елчиләри тәкчә күнәшин истисини дејил, һәм дә гонаглары сәмими, гардашчасына гаршылајан ев саһибләринин меһрибанлығынын һәрарәтини дујмушлар.

Бөјүк Октјабрын илдөнүмү әрәфәсиндә белә көрүшләрин кечирилмәси хош ән'әнәјә чеврилмишдир. Азәрбајчана, онун өзкүн мәдәнијјәтинә, инчәсәнәтинә Мачарыстанда чох бөјүк мараг көстәрилир. Бу күн Будапештдә, Совет елми вә мәдәнијјәти евиндә башланмыш Азәрбајчан күнләри Мачарыстан сакинләрини сосиал-игтисади вә мә'нәви инкишафда Азәрбајчан наилијјәтләри илә даһа јахындан таныш едәчәк, республикада јенилләшдирмә вә јенидәнгурма просесләринин нечә һәјата кечирилдији һаггында тәсәввүр әлдә етмәјә көмәк көстәрәчәкдир.

Масаллы мәдәнијјәт евинин «Һалај» халг өзфәалијјәт коллективи чохлу гонаглары нағара сәдалары алтында, синиләрә дүзүлмүш Шәрг ширнијјаты илә гаршыламышдыр. Сонра һамы салона дә'вәт едилмишдир.

Мачарыстан—Совет Достлуғу Чәмијјәти сәдринин мүавини Марија Над көрүшү ачараг демишдир: Бу һадисә чох бөјүк, мисилсиз әһәмијјәтә маликдир. Сәнаје маллары, халча, рәсм сәркиләри, фолклор коллективләринин чыхышлары нәинки гонагларымызын гәдим мәдәнијјәти, тәтбиги халг јарадычылығы илә таныш олмаға, һәм дә республиканын бу күнүнү көрмәјә имкан верир.

Совет нүмајәндә һеј'әтинин башчысы, Азәрбајчан КП МК катиби С. Ч. Гасымова күнләрин ачылышында чыхыш етмишдир. О, меһрибанлыг вә сәмими гаршыландыглары үчүн мачар достлара үрәкдән миннәтдарлығыны билдирмиш, республикада баш верән дәјишикликләрдән данышмыш, Азәрбајчанын тимсалында Совет Иттифагы күнләри кечирилмәсинин халгларымыз арасында достлуғун вә әмәкдашлығын даһа да мөһкәмләндирилмәси үчүн вачиблијини гејд етмишдир.

Күнләрин програмы кениш вә рәнкарәнкдир. Програма Мачарыстан—Совет Достлуғу Чәмијјәтинин фәаллары илә көрүшләр, фолклор јығынчагларында иштирак етмәк, көрмәли јерләрлә танышлыг дахилдир. Истеһсалат габагчыллары, партија вә совет ишчиләри, алимләр, елм вә мәдәнијјәт хадимләриндән ибарәт нүмајәндә һеј'әтинин үзвләри мачар һәмкарлары илә көрүшәчәкләр. Башга сөзлә, марага көрә, үнсијјәт сахламаг имканы верилмәси нәзәрдә тутулур. Сов.ИКП МК-нын үзвү, ССРИ-нин МХР-дә фөвгәл'адә вә сәлаһијјәтли сәфири Б. И. Стукалин Азеринформун мүхбири илә сөһбәтиндә күнләрин кечирилмәсинә мәһз бу чүр мүнасибәтин вачиблијини гејд етмишдир.

С. КРАСНОВА,
Азеринформун хүсуси мүхбири.

БУДАПЕШТ.

ШАЈИӘЛӘР ЕҺТИРАСЛАРЫ ГЫЗЫШДЫРЫР

ДГМВ-дә вә она битишик Ағдам рајонунда хүсуси вәзијјәт е'лан едилмәсинә сәбәб нәдир? Јенидәнгурманын актуал проблемләриндән вә мәнфи һаллара гаршы реал мүбаризәдән республика ичтимаијјәтинин диггәтини јајындыран кимләрдир?

Бу суаллара мәтбуат үчүн тәшкил олунмуш биринчи брифинг заманы чаваблар верилмишдир. Азәрбајчан ССР Назирләр Совети јанында Дөвләт Информасија Акентлији (Азәринформ) белә брифингләр кечирмәјә башламышдыр. Брифингләр Азәрбајчанын сосиал-игтисади инкишафынын, милләтләрарасы мүнасибәтләрин, республикамызын сакинләринин мүһүм еһтијачларынын актуал проблемләринә һәср едиләчәкдир.

Октјабрын 18-дә кечирилмиш брифингдә республика, шәһәр, һәрби, кәнчләр, саһә гәзет вә журналларынын, телевизијанын нүмајәндәләри иштирак етмишләр. Азеринформун директору А. К. Шәрифов брифингдә чыхыш едиб Дағлыг Гарабағда вәзијјәтин ишыгландырылмасынын бә'зи чәһәтләриндән данышмыш, сабитлији позан мүәјјән даирәләрин һәрәкәтләриндән бәһс етмишдир. О демишдир: Республикада сағламлашдырма просесләри коррупсијада, рүшвәтхорлугда вә сосиалист мүлкијјәтини оғурламагда әли оланларын һеч дә үрәјиндән дејилдир. Онлар ифша олунмагдан горхараг чүрбәчүр шајиәләр вә деди-годулар јајырлар ки, ичтимаијјәтин диггәти јенидәнгурманын актуал проблемләриндән јајынсын, бу диггәт милли мүнасибәтләрлә әлагәдар мәсәләләрә чәлб олунсун вә еһтираслары гызышдырмаг үчүн һәр чүр бәһанәдән истифадә едилсин.

СИТА-нын хүсуси мүхбири С. Н. Сахно брифингдә чыхыш едиб вилајәтдә јаранмыш вәзијјәтдән, Дағлыг Гарабағ Мухтар Вилајәтиндә вә онунла һәмсәрһәд олан Ағдам рајонунда ичтимаи асајишин вә вәтәндашларын тәһлүкәсизлијинин тә'мин едилмәси үчүн көрүлән тәдбирләрдән данышмышдыр. Степанакертин бир сыра мүәссисәләринин коллективләри ишә чыхдыгдан сонра гадаған саатыны гысалтмаг гәрары мәнтиги иди. Бу тәдбир тәкчә Степанакертдә јох, һәмчинин Ағдамын да дахил олдуғу бүтүн хүсуси рајонда көрүлмүшдүр. С. Н. Сахно демишдир: Көчкүнләр проблеми, онларын јерләшдирилмәси, ишә дүзәлдилмәси ән мүһүм проблемләрдән биридир. Бу проблем инди гачгынлара јардым көстәрмәклә мәшғул оланлар үчүн бөјүк чәтинликләр јарадыр.

Брифингдәки чыхышларда гејд едилмишдир ки, демократијадан вә ашкарлыгдан антидемократик мәгсәдләр үчүн истифадә етмәк, чәмијјәтимиздә баш верән мүсбәт дәјишикликләри көздән салмаг чәһдләри вәзијјәтин сабитләшмәсинә чох мане олур. «Советакан Карабах» вә «Советски Карабах» вилајәт гәзетләри өзләринин бә'зи чыхышларында белә чәһдләр көстәрирләр. Онлар һадисәләрин ишыгландырылмасына биртәрәфли јанашыр, өз мәһдуд милли вә јерличилик мәнафеләрини гаршылыглы јардым вә гардашлыг, сосиалист бејнәлмиләлчилији, һәр милләтин вә халгын мәнафеләрини тамамилә нәзәрә алмаг принсипләринә гаршы гојурлар.

Гејд едилмишдир ки, Дағлыг Гарабағ мөвзусу үзәриндә ишләјәркән ваһид мөвге һазырламаг инди журналистләрин үмуми вәзифәси олмалыдыр. Мөвге јајғынлығы, ДГМВ-дә милләтләрарасы әдавәтин гызышдырылмасы фактларынын үстүнү вурмамаг вә ја бу фактлары маламаламаг һесабына вәзијјәти «сабитләшдирмәјә» сә'ј көстәрилмәси јалныз о кәсләрин хејринәдир ки, онлар өлкәмизин халгларынын бирлијинә нифаг тохуму сәпмәјә чалышырлар.

Брифингдә фикир мүбадиләси заманы журналистләр ДГМВ-дәки һадисәләрин ишыгландырылмасында ајры-ајры мәтбуат органларынын тәчрүбәсинә аид конкрет һаллары тәһлил етмишләр. Гејд едилмишдир ки, чүрбәчүр фитнәләри кәскин сурәтдә дәф етмәк, баш верән һадисәләрин ачыг, доғру-дүзкүн ишыгландырылмасыны шајиәләрә вә деди-годулара гаршы гојмаг лазымдыр.

(Азеринформ).

ВӘТӘНДАШЛЫГ МӨВГЕЈИ ТУТМАЛЫ

Јенидәнгурма Бакы мәишәт кондисионерләри заводунун әмәк коллективинин бүтүн фәалијјәт саһәләринә нүфуз етмишдир.

Мә'лум олдуғу кими, һаглы олараг республика електротехника сәнајесинин флагманы сајылан бу завод кәнчлик мүәссисәсидир. Онун ишчиләринин орта јашы 26—27 арасындадыр. Ишчиләрин үчдә бир һиссәси комсомолчулардыр. Кәнчлијә хас олан тәшәббүскарлығы, чошгунлуғу, ахтарыш һәвәсини нәзәрә алсаг, разылашын ки, бу, санбаллы гүввәдир. Мүәссисәнин техники чәһәтдән јенидән гурулмасына, сосиал-игтисади инкишафына кениш имканлар ачан «Интенсивләшдирмә-90» програмынын һәјата кечирилмәсиндә тәбии ки, кәнчләрин ролу аз дејил. Буна көрә бу күн кәнчләрин лидеринин ким олачағына онлар биканә дејилләр. Комсомол тәшкилаты катибинин, онун муавинләринин сечкиси тәләбләрин дәјишдијинә парлаг сүбут олду. Онлардан һәр бири сечкиләрә өз програмы илә кәлмишди. Бу дәфә сөзлә ишин бир-биринә зидд олмајачағына тә'минат верилмәсини тәләб едән аудиторија гаршысында һәмин програмы мүдафиә етмәк лазым кәлди.

Кәнчләрин програмында кадрлар һазырлығына ајрыча јер верилир. Јашлы јолдашларын — коммунистләрин ирәли сүрдүјү бу мәсәләни комсомолчулар өз өһдәсинә көтүрмүшләр. База ОТПМ-ләр үзәриндә «тәнбәл-тәнбәл» һамилик ән јахшы истеһсалатчыларын апардыглары вә һәр ики тәрәф үчүн мараглы олан практик мәшғәләләрә чеврилмишдир. Завод кәнчләри 2 нөмрәли ушаг евинә кетмиш, өз пешәләри барәдә сөһбәт ачмыш, ушаглары һәвәсләндирә билмишләр—ушаг евиндә тәрбијә алан вә сабаһ һәјат јолу сечмәли олан јухары синиф шакирдләри практики олараг бу иши бу күн көрмүшләр. Заводун усталары ушаг евиндә бүтүн електрик хәтләрини чәкмиш, санитарија техникасыны тә'мир етмишләр. Онлар асудә вахтларыны да биркә кечирирләр. Заводда истираһәт кечәләри вә дискотекалара һөкмән ушаг евиндән олан достларыны да дә'вәт едирләр.

Асудә вахт проблеми, бәдән тәрбијәси вә идманын инкишафы, кәнчләрин јатагханаларда јерлә тә'мин едилмәси... бүтүн бу ишләр јени јарадычы аһәнк алмышдыр. Мисал үчүн көтүрәк јатагханада јашајан кәнчләрин асудә вахты мәсәләсини. Комсомол катиби вә онун муавинләри, фәаллар демәк олар ки, һәр күн јатагханада олмағы, орада сөһбәтләр кечирмәји, әдәбијјат вә инчәсәнәт хадимләри илә көрүшләр тәшкил етмәји бир гајдаја чевирмиш, јатагханада теннис столлары гојмушлар, бурада идман турнирләри кечирилир, галибләр һөкмән мүкафатландырылыр. Нәтичәдә һәјат чанланмыш, асудә вахт мараглы олмушдур, кәнчләр даһа күчәјә чан атмырлар—буна сәбәб јохдур. Онларын мәишәт шәраити дә јахшылашдырылыб—душхана дүзәлдилиб, јохлама нәтичәсиндә јатагханада кәнар адамларын јашадығы мүәјјән олунмуш, онлары бурадан көчүрмүшләр.

Комсомол сијаси маариф системиндә мәшғәләләрин формасы бир гәдәр дәјишдирилмиш, бу мәшғәләләр дискуссија гајдасында кечирилмәјә башланмышдыр. Бурасы да чох мүһүмдүр ки, бундан сонра тәблиғатчылары комсомолчулар өзләри сечәчәкләр. Даһа чох билән, өјрәтмәји бачаран, билдијини әсиркәмәјән адамлар арасындан.

Заводда 66 комсомолчу-кәнчләр бригадасы комсомол групларынын ҮИЛККИ-нин 70 иллијинә һәср едилмиш бахыш-сосиализм јарышында иштирак едир. Бу тәдбирә јекун вуруларкән һәлледичи бал ишдә оперативлијә, ичтимаи ишләрдә фәаллыға көрә, өзүнә вә әтрафдакылара гаршы тәләбкарлығын артырылмасына көрә — бир сөзлә, фәал вәтәндашлыг мөвгејинә көрә верилир.

Сизә мүвәффәгијјәтләр диләјирик, чаванлар!

Компрессор сехинин устасы, комсомол тәшкилатынын катиби Ағахәлил Микајылов ән јахшы һами-тәрбијәчиләрдән сајылыр. Шәкилдә: А. Микајылов (ортада) база орта техники пешә мәктәбинин бир груп шакирди арасында.

КОМСОМОЛДА һесабат вә сечкиләр

ПРОБЛЕМЛӘР БИРКӘ АРАШДЫРЫЛДЫ

(БАКЫ БАШ ТИКИНТИ ИДАРӘСИ СӘНАЈЕ ҮСУЛУ ИЛӘ ЕВТИКМӘ БИРЛИЈИНИН 1 НӨМРӘЛИ ЕВТИКМӘ КОМБИНАТЫ КОМСОМОЛ ТӘШКИЛАТЫНЫН КОНФРАНСЫНДАН ГЕЈДЛӘР)

Комбинатын клубу адамла долу иди. Бурада кечирилән комбинат комсомол тәшкилатынын конфрансы өз чәсарәтлилији вә ишкүзарлығы илә әввәлкиләрдән фәргләнирди. Она көрә ки, бу ил конфранс һәм ашкарлыг вә јенидәнгурма дөврүндә кечирди, дикәр тәрәфдән әламәтдар бир вахта—Үмумиттифаг Ленин Коммунист Кәнчләр Иттифагынын јаранмасынын 70 иллији јубилејинә тәсадүф едирди. Комсомолчулар конфранса јүксәк әһвал-руһијјә илә, јүксәк әмәк төһфәләри илә кәлмишдиләр.

Комбинат 1987-чи илин план вә тапшырыгларыны 109,9 фаиз јеринә јетирмишдир. Бу илин өтән ајларынын планларына да мүвәффәгијјәтлә әмәл едилмишдир. Бу наилијјәтләрин газанылмасында иншаатчыларын јарыдан чохуну тәшкил едән комсомолчуларын кәркин әмәји олмушдур. Гурашдырычылардан Горхмаз Нәримановун, Әлијар Бағыровун, Билал Пашајевин, дүлкәрләрдән Сәлим Сәлимовун, гәлибчиләрдән Илһам Неһмәтовун, Сәхавәт Һүсејновун, арматурчулардан Ханлар Мәммәдәлијевин, бетончулардан Рөвшән Вәкиловун, Заур Рүстәмовун, рәнксазлардан Шаһмур Шаһмуровун адлары коллективдә фәхрлә чәкилир. Һәмин кәнчләрин тәчрүбәли уста кими јетишмәләриндә һами-тәрбијәчиләрдән Кәрај Зејналовун, гочаман коммунист Чәннәт Мәммәдәли оғлунун әмәји чох бөјүкдүр.

Комбинатын кәнчләр коллективи мәнзил програмынын һәјата кечирилмәсиндә, доғма Бакынын көзәлләшмәсиндә јахындан иштирак едирләр. Пајтахтымызда тикилән идман сарајынын иншасында да онларын әмәји аз дејилдир.

Комбинатдакы 16 комсомолчу-кәнчләр бригадасы арасында сосиализм јарышы кетдикчә кениш вүс'әт тапыр. Бу, даһа мәһсулдар вә гәнаәтлә ишләмәјә, ишин кејфијјәтинин јахшылашмасына имкан јаратмышдыр. Әмәк бәһсләшмәсиндә фәргләндијинә көрә Ибадәт Вердијевин, Гафар Меһдијевин, Рагиф Әлијевин, Әли Мәммәдовун башчылыг етдикләри комсомолчу-кәнчләр бригадалары дәфәләрлә пул мүкафатына, Бакы Шәһәр Комсомол Комитәсинин Фәхри фәрманларына лајиг көрүлмүшләр. Ваһид Нијазовун башчылыг етдији комсомолчу-кәнчләр бригадасы исә «Ән јахшы комсомолчу-кәнчләр бригадасы» вымпелини алмышдыр.

Лакин јени гајда илә, јенидәнгурманын тәләбләри әсасында ишләмәјә әнкәл төрәдән сәбәбләр дә аз дејил. Әләт ағач е'малы заводу комбинаты гапы вә пәнчәрә илә вахтында тәчһиз етмәдијиндән бу илин икинчи вә үчүнчү рүбләриндә бошдајанмалар олмушдур. Ишин аһәнкдарлығынын позулмасына дикәр сәбәб мүәссисәнин металла там тәчһиз едилмәмәсидир. Бә'зи кәнчләр иш бурахыр, прогул едирләр. Кечән ил комбинат үзрә үмуми прогулун сајы 136 адам-күнү, бу илин сәккиз ајында исә 87 адам-күнү олмушдур. Кәнчләрин, хүсусән комсомолчуларын прогула јол вермәләри тәәссүф доғурур. Бу чүр интизамсызлыға көрә онлардан бир нечәси төһмәт алмыш, һәр биринин мә'зунијјәт мүддәти 3 күн азалдылмышдыр. Әввәлләр дикәр сехләрә нүмунә кими адлары чәкилән 51 нәфәр комсомолчунун чалышдығы баш истеһсалат корпусунда да тә'лим-тәрбијә ишләри зәиф гурулмушдур. Бурада ишләјән бә'зи кәнчләр прогулчу кими мүкафатдан мәһрум едилмишләр. Әлбәттә, комсомолун «Нәзарәт посту», «Комсомол прожектору» нәзарәти вахтында күчләндирсәјдиләр, бу чүр һаллар баш вермәзди. Бу, һәм дә ондан ирәли кәлир ки, «КП»-нин кечирдији рејдләр нәтичәсиз галыр.

Комбинатын комсомол комитәсинин катиби Дөвләт Ағајев һесабат мә'рузәсиндә бу мәсәләләрдән әтрафлы данышды.

Конфранса мүәссисәнин рәһбәрлијиндән, партија комитәсиндән нүмајәндәләр, сех рәисләри, һами-тәрбијәчиләр дә кәлмишдиләр. Беләликлә, илләрдән бәри јығылыб галмыш проблемләрин ачыг мүзакирәси үчүн кениш имкан јаранмышды. Мәнзил проблеминдән хүсуси сөһбәт кетди. Бу јахынларда комсомол комитәсинин гәрары илә тамамлама саһәсинин габагчыл фәһләси, фәал ичтимаијјәтчи Ризван Чумајевин аиләсинә үмуми јатагханада мәнзил верилмишдир. Лакин, нечә дејәрләр, бир күллә баһар олмаз. Һазырда комбинатда мәнзил учотуна дајананларын сајы 400-ә чатмышдыр. Гурашдырычылар бригадасынын башчысы, әмәк ветераны **Р. Әлијев**, үзүнү кәнчләрә тутараг деди:

—Ишимиз шәрәфлидир. Она көрә ки, ев тикирик. Тикдијимиз мәнзилләрә көчән аиләләрин шәнлијиндән бизә дә пај дүшүр. Нәјә көрә өз тәшәббүсүнүзлә ев тикмирсиниз? Биз ветеранлар да сизә көмәк едәрик...

Әфганыстан торпағында өз бејнәлмиләлчилик борчуну јеринә јетирмиш, һазырда комбинатда фәһлә ишләјән **И. Гасымов** да чыхышында мәнзил проблеминә вә с. мәсәләләрә тохунду:

—Биналары көзәл тикмирик. Она көрә ки, ме'марлығымызын зөвгү о гәдәр дә јахшы дејил. Нәјә көрә тикдијимиз мәнзилләрин он фаизи иншаатчылара верилмир? Әмәк вә әмәк һаггы шө'бәсинин иши гејри-гәнаәтбәхшдир. Кечән илин мәвачибини инди алырыг.

Нүмајәндәләрин чыхышларына һагг газандырмаг лазымдыр. Һәлә 1987-чи илдә кәнчлик јашајыш комплексинин иншасы нәзәрдә тутулмушду. Бу мәсәлә нәдәнсә ләнкијир. Комсомол комитәсинин гәрары илә чохблоклу, доггузмәртәбәли бинанын иншасына 1989-чу илдә башланачаг.

«Комсомол прожектору» гәраркаһынын һесабатындан ајдын олду ки, јатагханалардакы вәзијјәт дә үрәкачан дејил. Буна бахмајараг, кечән илдән бәри вур-тут үч рејд кечирилмишдир, һәм дә бу рејдләр нәтичәсиз галмышдыр. Һалбуки «прожектор»чуларын ити көзләри бурада чох нөгсанлар көрмүш, онлар 8 вә 10 нөмрәли јатагханаларда јаранмыш вәзијјәт, һәмин јатагханаларын әсаслы тә'мирә еһтијачлары олдуглары барәдә јазылы мә'лумат вермишләр.

Гурашдырычылар саһәсинин устасы **И. Аллаһвердијев** деди:

—Коллективимиз Бөјүк Октјабр сосиалист ингилабынын 74-чү илдөнүмү вә ҮИЛККИ-нин 70 иллијини зәрбәчи әмәк гәләбәләри илә гаршылајырлар. Саһәмиздә 7 комсомолчу-кәнчләр бригадасы вар. Онлар даим габагчылларын чәркәсиндә аддымлајырлар. Габагчыллыға көрә Б. Кәримовун, К. Зејналовун, Г. Меһдијевин башчылыг етдикләри бригадалар пул мүкафатына вә вымпелә лајиг көрүлмүшләр. Ону да дејим ки, објектләр вахтында панеллә тәчһиз олунсајды, мүвәффәгијјәтләр даһа да артарды. Алынан аракәсмәләр кејфијјәтсиз олур. Бәс, техники нәзарәт шө'бәси, «Комсомол прожектору» һара бахыр?

Чыхыш едәнләр буну да дедиләр ки, иш јериндә шәраит хејли писдир. Бу барәдә јығынчагларда дәфәләрлә сөһбәт кетмиш, гәрар гәбул едилмиш, анчаг тәдбир көрүлмәмишдир. Гыш јахынлашыр. Панелләр һәлә дә ачыг һавада, јағышын алтындадыр. Дам өртүкләринин сыныг-салхаг олмасы да иши керијә чәкир.

Конфранс Дөвләт Ағајеви јенидән 1 нөмрәли евтикмә комбинаты комсомол комитәсинин катиби сечди.

Конфрансын ертәси күнү Бакы Баш Тикинти Идарәсинин рәиси Ә. Тәһмәзов, Азәрбајчан КП Киров Рајон Комитәсинин икинчи катиби Ф. Әлијев, Бакы шәһәр ХДС Ичраијјә Комитәси сәдрининин муавини М. Әлијев, Сәнаје Үсулу илә Евтикмә Истеһсалат Бирлијинин баш директору Ф. Һүсејнов, партија комитәсинин катиби Н. Меһдијев вә 1 нөмрәли комбинатын рәиси С. Әлијев проблемләри бирликдә мүзакирә етмәк үчүн иншаатчыларла көрүшә кәлмишдиләр. Ә. Тәһмәзов иншаатчылар гаршысында чыхыш етди вә онларын бүтүн суалларына әтрафлы чаваб верди. Билдирди ки, 1986-чы ил јанварын 1-дәк нөвбәдә олан иншаатчыларын һамысы 1991-чи илин ахырынадәк мәнзиллә тә'мин олуначагдыр. Бунун үчүн јени үсуллар вә формалар ахтарырыг. Ленин рајонунда торпаг саһәси ајрылмышдыр. Мәнзил учотунда оланлар үчүн һәмин саһәдә фәрди евләр тикиләчәкдир. Һазырда кооператив вә мүгавилә илә дә јашајыш евләри тикилир. Бирлик Күнәшли гәсәбәсинин Сејран Бахчи күчәсиндә «халг тикинтиси» үсулу илә 102 хүсуси ев тикмәкдәдир. 1986-чы илин јанварында бирликдә 1.220 нәфәр мәнзил учотунда иди. Бу ил онлардан 237 нәфәри мәнзиллә тә'мин олунмушдур.

Һәмин көрүшдә СЕИБ-ин баш директору Ф. Һүсејнов иншаатчылара хош хәбәр вермишдир: Бирлијин иншаатчылары үчүн 9-чу микрорајонда 45 мин квадратметр саһә ајрылмышдыр. Кәлән илдән бурада мәнзил тикинтисинә кениш мејдан вериләчәкдир.

Бакы шәһәр ХДС Ичраијјә Комитәси сәдрининин муавини М. Әлијев дә чыхыш етмиш, иншаатчылар үчүн мүнасиб јердә бағча-бостан саһәсинин ајрылмасына көмәк едәчәјини билдирмишдир.

Објектләрин тикинти материаллары илә пис тәчһиз олунмасы, фәһлә јатагханаларында, хүсусән аилә јатагханаларында јер мәһдудлуғу, али мәктәб мә'зунларынын ихтисаса үзрә ишлә тә'мин олунмамалары вә с. мәсәләләр дә көрүшдә мүзакирә едилмишдир.

С. БАҒЫРОВА.

БОЛГАР—СОВЕТ МҮӘССИСӘСИ ЈАРАДЫЛМЫШДЫР

Софија. ССРИ-нин вә Болгарыстанын онларча кооператив тәшкилаты мүштәрәк мүәссисә тә'сис етмишдир. Бу онлара өз фәалијјәтләринин артырмаға—истеһсалын һәчмини, малларын кејфијјәтини јүксәлтмәјә, тичарәти кенишләндирмәјә бөјүк имкан верәчәкдир. «Совбулкооп» ады алмыш јени мүәссисә сосиалист өлкәләриндә бу гәбилдән олан илк тәчрүбәдир. Онун мәркәзи Софијада, филиаллары исә Москвада вә мүттәфиг республикаларын пајтахтларында јерләшәчәкдир.

«Совбулкооп» өз гаршысына онун үзвләри олан тәшкилатлара әрзаг мәһсуллары вә сәнаје маллары истеһсалы үчүн јени турғуларын јарадылмасыны, онларын техники чәһәтдән тә'мин олунмасыны, мәһсулларын сатылмасыны мәгсәд гојур. О, биринчи мәрһәләдә ики өлкәнин кооператив тәшкилатлары арасында ән'әнәви әмтәә дөвријјәсинин әлагәләндирилмәсини вә кенишләндирилмәсини өз үзәринә көтүрүр. Лакин артыг кәлән илдән башлајараг әсасән ССРИ-нин әразисиндә мејвә е'малы, әт мәһсуллары истеһсалы вә дикәр мәһсул нөвләри үзрә чох да бөјүк олмајан мүштәрәк мүәссисәләрин тикинтисинә башланачагдыр. Мәсәлән, Рјазан кооператорлары «Совбулкооп»ун көмәји илә јахшы низама салынмыш болгар технолокијасындан истифадә етмәклә пендир истеһсалыны тәшкил етмәк нијјәтиндәдирләр. Молдавијанын нүмајәндәләри исә алма е'малы заводунун тикинтисинә бөјүк мараг көстәрирләр. ССРИ-нин бир сыра рајонларында көн-дәри истеһсалатларынын јарадылмасы барәдә данышыглара башланмышдыр. (СИТА).

АЛАҜӨЛҮ АҒЛАР ҜӨРДҮМ

Дағлар јајда чаһ-чалаллыдыр. Сентјабрын сонуна јахын дағлара сәфәримиздә мәгсәд Алакөлү көрмәкдир. Е'тираф едим ки, индијә кими нәинки Алакөлү көрмүш, һеч варлығындан белә хәбәрим јох иди. Мәни Алакөлүн көрүшүнә апаран Шамил Әскәровун севинчини, гүрурину дујмушдум:—бу бојда көлүмүздән халгын хәбәри јохдур,—дејирди.

—Јәгин кичикдир,—дејә күман едирәм.

—Үч-дөрд Көјкөлү чәкәр.

Сарыјер јајлағынын лоғман нәфәсли дүзләриндән кечирик. Дағларда дүз? Бәли. Бу јерләрдә көз ишләдикчә узанан чөлләр вар. Һәлә јурд јерләриндә алачыглар галыр. Һәлә сүрүләрин һамысы арана енмәјиб. Һавалар јахшы кечир. Булаг башына енән кәлиндән һансы елдән олдуғуну сорушуруг. «Бәрдә тәһләләриндәник»,—дејир. Јалын о үзүндәки дүзләрдә дә ара-сыра сүрүләрә раст кәлирик. Арана тәләсмирләр. Санки дағлары кимсәсиз гојмаг истәмирләр.

Дүшүнүрәм ки, бунлар да көчәндән сонра Сарыјер, Сәрчәли дағы, Дик пилләкән кимсәсиз галачаг. Һәр аддымда раст кәлдијимиз булагларын, кичик чајларын суларына бахмагдан дојмуруг. Ичмәкдән дә.

Машынымыз нечә долајдан, јолдан ашыр, кәдикдән кечир. Нәһајәт, Сәрчәли дағынын әтәјиндә әзәмәтлә ујујан Алакөлү көрүрүк. Һәгигәтән, әфсанәви бир мәнзәрә ачылыр гаршымызда. Јаваш-јаваш саһилә енирик. Јашылбашлар, өрдәкләр, танымадығымыз башга гушлар азачыг далғаланан көлүн гырчын суларына баш вуруб сүзмәкдән ләззәт алырлар. Көлдә гарталлар көрүнүр. Көлүн саһилиндә дуруб она бахмагдан дојмуруг.

Белә јерләрдә дүшүнмәмәк чәтиндир. Јол боју ики јердә гәбиристанлыға раст кәлмишдик. Илк дәфә иди ки, дағларда гәбиристанлыг көрүрдүм. Јајлаға кәлән тәһлә чамаатынын, узун илләр бу јерләрә көч еләјән обаларыдыр. Чохдан салыныб. Нәсә чох гәрибә кәлди. Әввәл гибтә дә еләдим дағларын тәмиз гојнунда әбәди ујујанлара. Амма сон мәнзилин гәриблији гәлбими көврәлтди дә. Сон мәнзилимиз дә дириләрин нәзәриндән узаг олмамалыдыр. Бир дә бу дағлардан гоншу Ерменистана узанан газ кәмәрләрини көрдүм. Бәс, һәмин хәтдән өзүмүз нечә, истифадә едә билмәрикми? Үмумијјәтлә, нечә олур ки, одумуздан гоншулар исинир, өзүмүз јох? Гәрибә вәзијјәтдир...

Јајда бу көлдә чиммәјин ләззәтини тәсәввүр едирәм.

Јох, белә тәмиз суда чиммәк дүзкүн дејил. Көрәсән, ән бөјүк көлүмүз нечә јараныб? Ахы, дүнја көлләринин һеч биринин јаранма тарихи бәлли дејил. Тәкчә Көјкөл истисналыг тәшкил едир. Чүнки мәшһур зәлзәләнин тарихи мә'лумдур. Јәгин Алакөл бу дағларла јашыддыр. Сују да булагларын, зирвәләрдән ахан гар суларынын мәһсулудур.

Биз Алакөлүн көрүшүнә тәләсәндә дә, ондан ајрыланда да, јол боју Шамил Әскәров тез-тез машыны сахлајыр, әтраф тәпәләрдә, чынгылларда гәрибә дашларла «көрүшүр». Мән онун бу һәрәкәтиндә, лап донкихотлуғунда вәтәнпәрвәрлик, торпаға елә дәрин мәһәббәт, вурғунлуг көрүрәм.

Кәлбәчәрдә һәјат јолдашы Назилә ханымын адындан бир ләтифә дә сөјләјирләр. Кујә Назилә ханым дејиб ки, өзкә кишиләр евә даш-баш кәтирир, мәнимки исә јалныз даш. Һәгигәтән евин әтрафы дағлардан кәтирилмиш мүхтәлиф дашларла долудур. Шамил киши бу дашларын кәләчәк формасыны, нәјә хидмәт едәчәјини индидән көрүр. О ки галды ләтифә мәсәләсинә, инанмырам ки, Назилә бачы белә десин. Чүнки о да һәјат јолдашы кими тәмиз тарих адамдыр.

Күнәш әјилиб Басаркечәрин үстүнә. Јох, бир аз саға, Ағкилсәјә. Бөјүк шаиримиз Әләскәрин доғма дијарына тәрәф. Керијә гајыдырыг. Дәлидағын јамачларында ишылдајан алачыглара баха-баха Истисуја енирик. Тәртәр бојунча Кәлбәчәрә гајыдырыг. Дөнкәләрин бириндә саһил парылдајыр. Дүшүб бахырыг. Бу көз гамашдыран тәпәдә нә көрсәк јахшыдыр? Шүшә гырынтылары. Истису заводунун шүшә гырыгларындан беләчә бир нечә тәпә әмәлә кәлиб. Инана билмирсән ки, бу дәрәчәдә мәс'улијјәтсизлик олар. Јәгин кеч-тез бу тәпәләри ја сел-су, ја да бир башга гүввә чаја сүрүшдүрәчәк...

Ертәси күн республика Аграр Сәнаје Комитәсинин Истису Истеһсал Бирлијинә кәлиб «тәпәләр»ин јаранма тарихи илә марагланырам. Директор Фронт Бајрамов аз гала мә'насыз бир иш үчүн кәлдијими үзүмә дејир: «Гутумуз варды, ора төкүрдүк, долуб». (?!).

Чыхдаш бутулкалар һеч дә һара кәлди ора атылмамалыдыр. Тәкрар истеһсал үчүн лазыми јерә, мәнтәгәјә тәһвил верилмәлидир. Јери кәлдијиндән, Истису Бирлијинин бугүнкү вәзијјәтиндән дә гысача данышмаг истәјирәм. Завод чох бәрбад, дејәрдим ки, гәза вәзијјәтиндәдир. Онун иллик күчү чәмиси 20 милјон бутулка тәшкил едир. Республика әһалиси адамбашына илдә күчлә үч бутулка истису ичә биләр. Тәртәрә исә бундан гат-гат артыг ахыб төкүлүр.

Истису Истеһсал Бирлијинин директору Ф. Бајрамов нә вахтса јени завод тикиләчәјини көзләјир. Амма көзләмәк аздыр. Онун тикинтисини сүр'әтләндирмәк үчүн сә'ј көстәрмәк, әлагәдар тәшкилатларын гапысыны тез-тез дөјмәк лазымдыр.

Истису курорту әразисиндә 60-чы илләрин әввәлләриндә бешмәртәбәли бир корпусун тикинтисинә башланмышды. Тикинти аз гала баша чатандан сонра (4-чү мәртәбә тикилиб гуртарыб) кимсә өзүлүн е'тибарсызлығы, сүрүшкәнлији һагда фикир сөјләмиш, бунунла да иш баша чатдырылмамышдыр. 23 илдир ки, һәмин корпус јериндәдир, о һәлә учмајыб. Әкәр һәгигәтән, вәзијјәт беләјмишсә, кәрәк индијә кими һәмин корпус сөкүләјди. Дашындан, материалындан башга јердә истифадә етмәк оларды. Хүласә, һарадаса буна дөзмәк олар, нечә ки, дөзүрүк. Бәс, һәмин корпусун јанында «әзәмәтлә учалан» кранын күнаһы нәдир ки, дүз 23 илдир бу јердә «дустаг» едилиб.

Шамил мүәллимлә сөһбәтләрин бириндә гоншулугда јашајан гардашы да иштирак едирди. Көрдүм чох нараһатдыр. Деди ки, тәнгид јазсаныз Шамилдән көрәчәкләр (Өтән илки мәгаләјә көрә рајон рәһбәрләри Шамилдән јаман инчијибләрмиш). Шамил мүәллим динмирди. Билирдим ки, о, шәхси тәһлүкәсизлијиндән нараһат дејил, тәки бу јазылар доғма торпаға, ел-обаја аз да олса хејир кәтирсин. Сөзүн әсл мә'насында, Шамил Әскәров нараһат адамдыр. Башгасы олса, бүтүн күнү музејдә отурар, нечә дејәрләр, «өз иши илә мәшғул олар». Амма јох, о, Истису гәсәбәсинә кедиб ајлардан бәри топланмыш зибилин дашынмасыны тәшкил едир. Азәрбајчан КП МК-ја Кәлбәчәрлә бағлы төвсијәләрини јазыр...

Кәлбәчәрин проблемләри чохдур. Мән дағ рајонунда кәндләрин бошалмасындан, күтләви ишсизликдән, јоллардан, мәишәт гајғыларындан да сөһбәт ачмаг истәјирәм.

Достојевскинин бир фикрини охучуја чатдырмаг истәјирәм. О јазыр: «Биз һамымыз кәнддән чыхмышыг. Кәнд бизим көкүмүз, башланғычымыздыр. Кәнд милли характеримизин јарандығы вә интишар тапдығы ана ағушудур». Мин илләр бундан әввәл дүнја башдан-баша кәндләрдән ибарәт олуб. Инкишафын мүасир сүр'әти дүнјанын башдан-баша шәһәрләшмәси тәһлүкәсини јарадыб.

«Москва» колхозуна јолландым. Рајон мәркәзиндән тәхминән 50 километр арада јерләшир. Мәрчимәк вә Ағгаја кәндләринә магистралдан сонра даһа 15 километр галыр. Сон 15 километр даһа чәтин гәт едилир. Фүсункар дағларын фонунда бу јолсузлуг даһа тез нәзәрә чарпыр.

Мәрчимәјә күнортачағы чатмышдым. Јад адамы бу јерләрдә тез көрүрләр. Идарә бинасынын јанында үч-дөрд нәфәр дајаныб сөһбәт еләјирди. Үзләри түклү, әјин-башлары нимдаш адамларла хејли сөһбәт еләдим.

— Нә ишлә мәшғулсунуз?—дејә сорушдум.

—Кәндчијик, гардаш, кәндчијик,—дејә онлардан бири дилләнди.

—Кәндли олдуғунузу билирәм, бәс кәнддә нә ишлә мәшғул олурсунуз, ишиниз-күчүнүз нәдир?

Чаваб әвәзинә онлар бир-биринин үзүнә бахдылар. Нәһајәт, бири бу «чәтин» суала чаваб вермәјә чәсарәт еләди.

—Јери дүшәндә от бичирик, башга ишләрә кедирик.

—Фермада ишләјәниниз, түтүн бечәрәниниз јохдур?

—Вар, әлбәттә, вар.

—Нечә јашајырсыныз, кәнддә күн-күзәранызын нечә кечир? Клубдан, мәдәнијјәт евиндән, һамамдан-заддан нәјиниз вар?

Лап әввәлдән сөһбәтә киришән чаваб верди:

—Клубумуз анбардыр. Һамам јерли-дибли олмајыб кәндимиздә. Һеч бир мәишәт хидмәти објекти дә јохдур. Јаначагдан јаман корлуг чәкирик. Гардашоғлу, вахтилә бизим бу јерләрдә «Гарабағ» буғдасы әкиләрди. Чөрәјинин әтри адамы узагдан вурарды. Инди һәр јердә зәһәр јетишдирилир.

Һисс етдим ки, о, түтүнә ишарә едир. Доғрудан да бу гәдәр көзәл һавасы, сују олан дағларда түтүнүн әкилмәси адамын үрәјини ағрыдыр. Алмалыг советлијинин сәдри («Москва» колхозу бу советлијин әразисиндәдир) Әзиз Аллаһвердијеви, колхозун сәдри Камал Казымову көрә билмәдим. Бунун әһәмијјәти вардымы? Ахы, онлар нә дејәчәкдиләр, нә илә изаһ едәчәкдиләр чамаатын вәзијјәтини, күтләви ишсизлији, кәндләрин бошалмасыны. Бир дә бу, тәкчә онларын проблеми дејил. Һазырда Кәлбәчәр рајонундан мин нәфәрә јахын Русијанын вилајәтләриндә, Газахыстанда, үмумијјәтлә, өлкәнин мүхтәлиф јерләриндә мөвсүми ишләрдә чалышыр. Ағча, Звел, Човдар, Әли Бајрамлы, Ашағы Ајрым, Зәјлик, Зар вә башга кәндләрдән Бакыја, Ханлар, Гасым Исмајылов, Ағдам, Бәрдә, Јевлах, Гах... рајонларына онларча аилә көчүб. Рәсми мә'лумата көрә тәкчә Кәлбәчәрдә 902 нәфәр ишсиз гадын вардыр. Енкелс адына колхозда 180 нәфәр, 1 нөмрәли совхозда (Зар әтчилик-сүдчүлүк совхозу) 421 нәфәр, 3 нөмрәли совхозда 562 нәфәр, «Гәләбә» колхозунда 106 нәфәр, Һүсү Һачыјев адына колхозда 96 нәфәр, 2 нөмрәли совхозда (Кешдәк вә Зәјлик кәндләриндә) 660 нәфәр ишсиз вар.

Әлбәттә, бу, там сијаһы дејил. Кечән ај Мәркәзи Комитәдә кечирилән мүшавирәдә гејд едилдији кими, Кәлбәчәр рајонунда әмәк габилијјәтли адамларын үчдә бири ишләмир. Бу «үчдә бир»ин тәркибиндә кәнчләр әсас континкенти тәшкил едир. Тәбиидир ки, пенсија јашына чатмыш минләрлә адам нәзәрә алынмајыб. Әслиндә дағ шәраитиндә јашајан 60 јашлылар әмәк фәалијјәтиндән кәнарда галмырлар...

Әли Бајрамлы, Зар, Звел, Зәјлик кәндләри рајонун нисбәтән инкишаф еләмиш обаларыдыр. Әли Бајрамлы кәндиндә фәһлә Гәриб Аллаһвердијевлә, мүәллим Рафиг Шүкүровла көрүшүмү хатырлајырам. Фәһлә илә мүәллими бу јерләрдә бир-бириндән ајырмаг чәтиндир. Һәр икисинин һәјат тәрзи, јашајыш шәраити ејнидир. Гәриб киши даш јонурду. Ибтидаи үсулла дашјонманын чәтинлији көз габағында иди. Бир даша бахдым, бир дә әлиндә чәкич тутмуш сысга, үзүтүклү Гәрибә. Јахшы ки, бу ағыр иши өз һәјатында көрүрдү. Нечә олса, динчәлмәјә, истираһәт еләмәјә имканы вар.

Рафиг мүәллимин ишләдији сәккизиллик мәктәблә танышлыг да үрәјими ачмады. (Мәктәб бинасы төвлә илә гоншудур. Бурада шәрһә еһтијач вармы?). Кәндин дүнја илә әлагәси јалныз радио вә телевизија васитәсиләдир. Кәнд күчәләриндә тәк-түк раст кәлдијимиз адамлар бизә өзкә планетдән кәлән адамлар кими бахырдылар. Чүнки бу јерләрә кәлиб-кедән дә азды. Кәндләрин мискин, јохсул көрүнүшләрини тәбии көзәлликләр бәрпа едә билмир.

Рајонун 130-а јахын кәндинин һеч бириндә һамам јохдур. Дәһшәтли фактдыр. Даһа һансы мәдәнијјәтдән сөз ачмаг олар. Һамам мәдәнијјәтин, јашајышын, мәишәтин «әлифбасы»дыр. Мән демирәм ки, Кәлбәчәрин кәндләриндә адамлар јујунмур, тәмизләнмирләр. Һәр һалда һамам јохдур, демәли, бүтүн бунлар ибтидаи үсулларла едилир.

Әли Бајрамлыја гајыдаг. 80 евдән 60-ы көчүб. Һара көчүбләр? Республиканын мүхтәлиф јерләринә. Әлбәттә, кефләриндән кетмәјибләр. Мәчбур олублар доғма очаглары тәрк етмәјә. Зәјлик вә Зар кәндләриндәки гара дамлара бахдым. Ешитмишдим ки, нә вахтса инсанлар гара дамларда јашајыблар. Демәјәсән, гара дамларда елә инди дә јашајырлар.

Адамлар, хүсусилә кәнчләр дағ кәндләримизи, буз булагларымызы, тәмиз һавалы обалары тәрк едирләр. Торпағы тәрк етмәк фачиәдир. Тәзә евләнәнләрә торпаг саһәси верилмир, ев тикмәк үчүн шәраит јохдур. Нәһајәт, ән башлычасы күтләви ишсизликдир. Иш мејданлары ачмаг үчүн кениш имканлар олса да, ишсизликдир. Бу барәдә өтән ил дәрч етдирдијим «Сәрвәтимиз, гејрәтимиз» јазысында кениш данышмышдым. Бу күн дә тәкрар едә биләрәм: Кәлбәчәрдә мүхтәлиф даш карханалары ачмаг, тәсәррүфатын истигамәтини дәјишмәк, (тахыл, тәрәвәз, картоф), сәнаје типли објектләр, хүсусилә халчачылыг сехләри ачмаг олар. Јалныз ишсизлијин ләғв етдикдән сонра кәндләрин симасы дәјишә биләр, јоллар абадлашар, инсанлар абад обаларыны тәрк етмәзләр.

Човдар кәндиндә бир гоча илә хејли сөһбәт етдим.

—Сон вахтлар бурадан Гах рајонунун Шыхлар кәндинә 10 аилә көчүб. Һеч мүһарибә илләриндә белә көчһакоч јох иди. Доғма кәнди тәрк еләмәк олармы, ај оғул? Чаванлар һеч бәнд алмырлар кәнддә. Инди һәлә јахшыдыр, бәс гышда, пајызда нечә олачаг? Палчыг әлиндән тәрпәнмәк олмур. Гыш ајларында дүнја илә әлагәмиз кәсилир...

Һәмин кәнддә мәнә бир мәктуб көстәрдиләр. Мәктубун мүәллифи Әбдүл Мәммәдов Гахын Шыхлар кәндинә Башлы Белдән кедиб. О, мәктубунда севинчини белә билдирирди: минбир әзабдан чаным гуртарыб. Бурада јахшы ев тикдирмишәм, ишим дә вар...

Рајон комсомол комитәсинин биринчи катиби Арзуман Гарајевлә сөһбәт едирик.

—Арзуман, адамларын доғма јерләри тәрк етмәсинә нечә бахырсыныз? Ахы, онларын арасында кәнчләр даһа чохдур. Бу миграсија шүбһәсиз, рајонун игтисадијјатына мәнфи тә'сир едир.

—Рајонумузун кениш әразиси имкан верир ки, республикамызын 21 рајонунун фермаларыны гәбул едәк... Динчәлмәјә кәлиб-кедәнләр дә чохдур. Бу әлагәләр бә'зән бизи онларла гоһумлашдырыр да. Гыз веририк, гыз алырыг... Әлбәттә, бурада башга амилләр дә рол ојнајыр. Биз мәһсулумузу һәмишә учуз сатырыг. Мәсәлән, бурада 100 маната сатдығымыз гојуну Јевлахда, Бәрдәдә 140—150 маната сатырлар. Аранда помидор 40 гәпијә оланда, биздә 80 гәпијә верирләр.

Әлбәттә, кәнддән ахынын сәбәбини тәкчә бу амилләрлә бағламаг гәтијјән дүзкүн олмаз. Бу чүр һаллар сон илләрдә һәр јердә олуб, олачаг да. Лакин сөһбәт бүтөв аиләләрин, бәлкә дә нәсилләрин көчмәсиндән кедәндә дикәр күчлү, објектив амилләр нәзәрә алынмалыдыр.

Кәлбәчәр дәниз сәвијјәсиндән 1.400 метр һүндүрлүкдә јерләшир. Мүтәхәссисләрин гәнаәтинә көрә бу, инсанын јашајышы үчүн ән әлверишли, бәлкә дә идеал чоғрафи һәддир. Тәәссүф ки, бу еколожи амил дә адамлары доғма торпагда сахлаја билмир.

Һесабланыб ки, бир илдә нечә милјон манатлыг «Истису» Тәртәрә ахыр. Һесабланыб ки, бу рајонда 6—7 даш карханасы истифадәјә вермәк олар. Бу мүәссисәләр нәинки Кәлбәчәр рајонуну, бүтөвлүкдә республиканы тикәр, бәзәјәр. Кәлбәчәр мешәләринин, бағларынын мәһсулуну истеһсал етмәк үчүн консерв сехләри тәшкил етмәк мүмкүндүр.

Өзкә планетләрдән һәмчинсләримизи «көзләјирик». Амма ән ади мәишәт, мәдәнијјәт гајғыларымыз да бөјүк проблемләр кими гаршымызда дурур. Кәнчлик ахтарыр, експеримент кечирир. Амма нечә олса, чоху әввәл-ахыр гајыдыр доғма очаға. Доғма очаға пенсијачы рүтбәсиндә гајытмаг лазым дејил. Бу очаг онда бизи иситмәјәчәк... Үзүмү рајон кәнчләринә тутуб дејирәм: бу чәтинлијин арадан галдырылмасы үчүн конкрет олараг нә кими ишләр көрмәјә чәһд еләмисиниз? (Мән гәсдән нә кими ишләр көрмүсүнүз суалыны вермирәм). Бу суалын чавабы јохдур. Тәкчә, бу суалынмы?!

Ј. ИСМАЈЫЛОВ.

ПЕДАГОГ

ПЕДАГОЖИ ШУРА

РИЈАЗИЈЈАТЧЫ ОЛМАГ МӘЧБУРИ ДЕЈИЛ

ЛАКИН ҺАМЫНЫН РИЈАЗИЈЈАТЫ БИЛМӘСИ ВАЧИБДИР

Бакыдакы Һ. Маһмудбәјов адына ријазијјат тәмајүллү 2 нөмрәли орта үмумтәһсил мәктәби һаггында гәзетимиздә дәрч олунмуш «Ријазијјатчы олмаг истәјирсинизсә...» сәрлөвһәли јазы (01.09.88) охучулар арасында бөјүк әкс-сәда доғурмушдур. Мәктәб барәдә кениш мә'лумат топламаг үчүн редаксијаја телефон зәнкләри вурулмуш, чохлу мәктуб дахил олмушдур.

Мүхбиримизин вә охучуларымызын суалларына мәктәбин директору физика-ријазијјат елмләри намизәди Бенјамин Әлијев чаваб верир.

—Бенјамин мүәллим, ријазијјат тәмајүллү үмумтәһсил мәктәбинин јарадылмасына сәбәб нә олмушдур?

—Мәктәбин јарадылмасындан әсас мәгсәд бачарыглы ријазијјатчылар јетишдирмәкдир. Икинчиси, инди елә бир дөврдә јашајырыг ки, аз гала һәјатын бүтүн саһәләриндә компүтерләшмә кедир. Бәс, ријазијјатдан башы чыхмајан онлардан нечә истифадә етсин? Һеч узаға кетмәк лазым дејил: харичи өлкәләрдән республикамызын ајры-ајры тибб очагларына кәтирилмиш електрон апаратлар онларла үнсијјәт јарада билән «дилманча» мөһтачдыр. Демәјим одур ки, дикәр пешә саһибләринин дә ријазијјаты билмәси вачибдир. Башга проблем дә нараһатлыг доғурур: республикамызда ријазијјат тарихи илә мәшғул олан кадрлара чидди еһтијач вар. Бәлкә елә бунун нәтичәсидир ки, Н. Туси кими шаир-алим ријазијјатчымызын һәјаты вә јарадычылығы лајигинчә тәдгиг олунмајыбдыр. Амма үмидимизи гырмајаг, мәктәбимиздә ријазијјат тарихинә мејл көстәрән мә'зунлар һазырламаг да нәзәрдә тутулмушдур.

— Мәктәбинизин мә'зунларынын бачарыглы ријазијјатчылар олачағына там әминсинизми?

—Кәлин мәсәләни белә гојмајаг ки, мә'зунларымызын һамысы мүтләг ријазијјатчы олмалыдыр. Әввәлки сөһбәтимиздә дедијим кими, буна еһтијач да јохдур. Лакин онларын һәр биринин ријазијјатдан јахшы баш чыхарачағына шүбһә етмирәм. Әввәла, бизим мәктәбдә дәрсләр дәринләшдирилмиш програм әсасында кечилир. Фәнн мүәллимләри мөвчуд програмлара јарадычы шәкилдә јанашыр, фикирләрини коллектив гаршысында ачыг сөјләјирләр. Бүтүн фикирләри нәзәрдән кечириб үмуми нәтичәјә кәлирик. Һәтта һәр һансы бир мөвзунун програмыны һазырлајыр, јахуд даһа вачиб билдијимиз мөвзуја әлавә саат ајырырыг. Дикәр тәрәфдән, биздә Азәрбајчан ССР ЕА механика вә ријазијјат, кибернетика вә физика институтларынын әмәкдашлары да дәрс кечәчәкләр. Үчүнчүсү, кәләчәкдә мәктәбдә хүсуси мәсләһәт отағы јаратмаг фикриндәјик. Механика вә ријазијјат институтунун әмәкдашларындан бири тә'јин олунмуш чәдвәл үзрә һәр күн һәмин отагда шакирдләрә мәсләһәт верәчәк. Кимин нә суалы олса она мүрачиәт едәчәк, бир сөзлә, мәсләһәт отағы дискуссија мәркәзинә чевриләчәк.

Мәктәбдә ССРИ-дә функсионал анализ елминин јарадычыларындан бири, академик Заһид Хәлилов адына, ријазијјат вә республика кибернетика институтунун јарадычысы академик Әшрәф Һүсејнов адына исә компүтер аудиторијалары јарадачағыг. Тәбии ки, бүтүн бунлар бачарыглы ријазијјатчылар нәслинин јетишмәсинә хидмәт едәчәк. Сон мәгсәдимиз исә ријазијјатын нүфузуну галдырмагдыр.

—Бенјамин мүәллим, минкәчевирли охучумуз Әлијева сорушур ки, мәктәбә кимләр гәбул олунур?

—Мәктәбимизин әјани шө'бәсиндә 7, 8 вә 9-чу синифләри баша вуран шакирдләр кәлиб охуја биләрләр. Ејни заманда биздә үч вә дөрдиллик курс үзрә гијаби шө'бә фәалијјәт көстәрәчәк. Бура 7 вә 8-чи синфи битирмиш шакирдләрин гәбулу нәзәрдә тутулур. Гијаби шө'бәдә охујачаг шакирдләрлә мәктуб васитәсилә әлагә сахлајачағыг. Бу барәдә «Азәрбајчан кәнчләри» вә «Молодјож Азербајджана» гәзетләриндә әтрафлы мә'лумат дәрч олуначаг. Тәәссүф ки, әјани шө'бәјә һәләлик узаг рајонлардан шакирд гәбул едә билмирик. Чүнки мәктәбин јатагханасы јохдур. Рајонларда јашајан ушаглар јалныз гијаби јолла тәһсилини бизим мәктәбдә давам етдирә биләрләр. Әјани шө'бәмиз исә һәләлик Бакы вә онун әтраф кәндләриндән кәлмиш шакирдләрин һесабына комплектләшдирилир. Һәр синифдә максимум 25 нәфәр охујачаг.

—Јардымлыдан Әһмәдов фамилијалы бир валидејн мәктәбдә тәһсилин һансы дилдә апарылдығы илә марагланыр.

—Тәһсил Азәрбајчан вә рус дилләриндәдир. Лакин шакирдләрин инкилис дилини өјрәнмәләринә дә чидди фикир вериләчәк. Талејини ријазијјат елминә бағламаг истәјәнләр харичи дилләрдән бирини билсәләр, бизчә, удузмазлар.

—Кечән дәфәки сөһбәтиниздә демишдиниз ки, мәктәбә гәбул едәчәјиниз шакирдин верилән ријази тапшырыглары ахырадәк јеринә јетирмәси вачиб дејил. Бу фикри нечә баша дүшәк?

—Биз һәр шејдән әввәл шакирдин потенсиал имканыны нәзәрә алырыг. Мисал үчүн, гәбул вахты шакирдә сүр'әтә, замана вә јола көрә мәсәлә һәлл етмәк тапшырылыр. Мәсәләдә исә сүр'әти тапмаг тәләб олунур. Бурада мәсәләни һәлл етмәк үчүн тәнлији верилән параметрләрдән биринә көрә гурмаг лазымдыр. Әкәр шакирд сүр'әти тапмырса, анчаг һансы параметрләрә көрә тәнлијин гурулмасыны дејә билирсә, демәли о, кәләчәкдә ријазијјаты өјрәнә биләр.

Көрдүјүнүз кими, мәктәбә гәбул шәртләри о гәдәр дә чәтин дејил. Лап садә десәк, һәр һансы бир шакирд дүстурларын һарада вә нечә тәтбиг едилмәсини билирсә, биз ону мәмнунијјәтлә мәктәбимизә кәтүрүрүк. Јери кәлмишкән хатырладым ки, мәктәбимизә шакирд гәбулу ил боју апарылыр.

Фүрсәтдән истифадә едиб гәзетинизин охучуларына бир умачағымызы билдирмәк истәјирәм. Мәктәбимиз көркәмли маарифпәрвәр Һәбиббәј Маһмудбәјовун адыны дашыјыр. Мәктәбдә маариф хадиминин ев-музејини јарадырыг. Онун һаггында мүхтәлиф материаллар топлајырыг. Маһмудбәјовла бағлы кимин әлиндә нә мә'лумат, сәнәд варса, ону бизә көндәрмәләрини хаһиш едирәм. Үнванымызы хатырладырам: Бакы, Б. Сәрдаров күчәси, 24; телефон нөмрәмиз беләдир: 92-69-51.

Сөһбәти јазды: Камандар ЕЈВАЗЛЫ.

ОХУЧУ МӘКТУБУ МӨВЗУ ВЕРИР

ЈЕНИ РУБРИКА: НЕЧӘ ЈАШАЈЫРСАН, КӘНЧ МҮӘЛЛИМ?

Мүәллими кәнч шәхсијјәтин мә'нәви аләминин ме'мары адландырыр, мүәллим әмәјинин дәјәри һаггында мө'тәбәр мәчлисләрдә, мәтбуат сәһифәләриндә һәмишә бәләғәтлә данышырыг. Амма тәәссүф ки, бунлар һәләлик сөздүр, мүәллимин гәдрини билмирик. Ону да фикирләшмирик ки, мүәллими бир пара адамын ајағына веририксә, һәјатда өз јерини тапмагда она көмәк етмириксә, балаларымызын, халгымызын, нәһајәт, чәмијјәтимизин кәләчәјини «балталајырыг». Кәнч мүәллимләрин чәтинликләри исә олдугча чохдур.

Бәс, бу чәтинликләр һансылардыр? Онларын арадан галдырылмасы кимләрдән асылыдыр?

Јени ачдығымыз «Нечә јашајырсан, кәнч мүәллим?» рубрикасы алтында дәрч етдијимиз јазыларда бу сәпкили суаллара чаваб верәчәјик. Ашағыда һәмин гәбилдән олан илк јазыны охујачагсыныз.

Һөрмәтли редаксија! Гәзетинизин буилки 15 сентјабр тарихли нөмрәсиндә дәрч олунмуш «Мүгәддәс ада ләкә» сәрлөвһәли мәгаләни охујандан сонра сизә мәктуб јазмаг гәрарына кәлдим. Онсуз да билирәм ки, мәктубум дәрч олунмајачаг. Амма үрәјими бошалтмаг истәјирәм. Бизим Загатала рајонунда мүәллим лап чохдур. Она көрә дә мәктәбләрдә сыхлыгдыр. 80-чи илдә мәним 25 саат дәрсим вар иди. Сонра һәр ил мәктәбимизә тәзә мүәллим көндәрилди, дәрсләр бөлүндү. Инди рус дили мүәллимләринин 9 вә ја 12 саат дәрс јүкү вар. Инкилис дили мүәллими һәфтәдә дөрд саата ишләјир. Елә мүәллим вар ки, 40 манат мааш алыр. Белә олдугда мүәллим доланмаг үчүн башга ишләрин гулпундан јапышмаға мәчбурдур. Мәсәлән, мән өзүм бош вахтларда әлимдә тоха јүк машынында колхозчуларла бирликдә колхоза ишә кедиб түтүн бечәрирәм. Елә дүшүнмәјин ки, хош күнүмдән белә едирәм. Јох, мәни буна мәчбур едән мадди вәзијјәтимин ағырлығыдыр. Еһтијач үзүндән алверә кедән, јајда муздла башгасына фәһләлик едән, пулла шакирд өјрәдән мүәллимләр танызырам. Һәтта машыны оланлар ора-бура вурнухуб халтура еләјирләр.

Бу да һеч кимә кизли дејил ки, мүәллим ајда 300 манат алса белә, јенә дә бә'зи идарә ишчисиндән, түтүн гапанчысындан, ДАМ әмәкдашындан, тичарәтчидән... пис доланыр. Чүнки өз гијмәтинә һеч нә ала билмирсән. Мәним һәјат јолдашым да али тәһсилли мүәллимдир. Доланачағымыз исә...

Јајда бир чохлары курортларда динчәләндә биз мүәллимләр белимиздә күбрә кисәси дашыјыр, гызмар күнүн алтында јанырыг.

Сијаси мәшғәләләр, тәкмилләшдирмә курслары, ичласлар, «көнүллү» чәмијјәтләрә үзв олмаг бизим үчүн дүр. Јухарыда садаладығым адамлара — әлбәттә сөһбәт һалал газанчла долананлардан кетмир—јағын гытлығы, әтин баһалығы тә'сир еләмир. Мүәллим әлијәри сатычыдан пулун галығыны истәсә онлар дејирләр: «Мәндән манат сахла, мүәллим јазар һа, демагогдур». Бир сөзлә, негатив һаллар, рүшвәтхорлуг, баһалыг, зәһмәтсиз кәлирләр јенә дә јерләрдә мејдан сулајыр.

Һәрдән фикирләширәм: јенидәнгурма вә ашкарлыг чәсарәтли сөз демәкдән башга (бә'зи вәзифәлиләр, горхаглар вә јалтаглар һеч буну да еләмирләр) бизә нә верир?

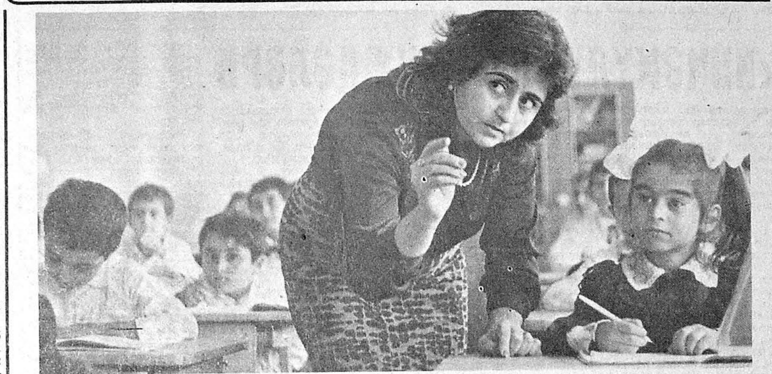
Доғрудур, мәтбуатда тәнгиди јазылар охујуруг. Бәс, онларын нәтичәси нечә олур?..

Биз кәнд мүәллимләри колхоза миннәтдарыг Һеч олмаса колхозун һесабына бир тәһәр доланырыг. Институтлар исә бир учдан диплом вериб рајонлара кадр көндәрир. Лакин һеч фикирләшән јохдур ки, онлар һарада, нечә јерләширләр? Чаван бир инкилис дили мүәллими РХМШ-да мүдири көзләјирди. О деди ки, 30 манат мааша ишләјир, долана билмир. Она көрә дә өз пешәсини атыб башга ишә кечмәк истәјир. Өзүнүз фикирләшин, белә олдугда мүәллим нүфузу һаггында сөһбәт ачмаға дәјәрми?

Шабан ИСРАФИЛОВ, Загатала рајону, Ашағы Тала кәндиндәки 3 нөмрәли мәктәбин рус дили мүәллими.

«ПЕДАГОГ»ДАН: Тәбии ки, өз һәјат тәрзиндән вә көрдүкләриндән сөһбәт ачан кәнд мүәллими Ш. Исрафиловун сөзүнү Загатала рајонунун партија, совет вә комсомол органларында гәриблијә салмајачаглар. XIX Үмумиттифаг партија конфрансында М. С. Горбачов јолдашын дедији кими «Мүһакимәләрин гејри-адилијиндән горхмаг лазым дејилдир Дискуссијаларын һәр дөнкәсиндә диксиниб сычрамаға вә үмидсизлијә гапылмаг лазым дејилдир». Әксинә, «демагоглуғу», коллективи доғру сөз сөјләјәнә гаршы галдырмаг һиссини, һәдәләри ағыллы дискуссијалар, конкрет хејирхаһ тәдбирләр әвәз етмәлидир.

Ш. Исрафиловун галдырдығы проблемлә бағлы охучуларымызын мәктубларыны көзләјирик.

Бакы, Ленин рајонундакы 128 нөмрәли орта мәктәбин ибтидаи синиф мүәллими Есмира Казымова һәм шакирдләрин, һәм дә педагожи коллективин дәрин һөрмәтини газанмышдыр. Шәкилдә: Е. Казымова I «Б» синфиндә дәрс заманы.

СУАЛ-ЧАВАБ

М. Ф. Ахундов адына АПИ-ни 1977-чи илдә фәргләнмә диплому илә битирмишәм. 3 ил тә'јинатла Шамахы рајонундакы Сүндү кәнд орта мәктәбиндә мүәллим ишләмишәм. Тә'јинат мүддәтини баша вурдугдан сонра Бакыдакы 241 нөмрәли орта мәктәбдә ишә кирмишәм. Һазырда исә 94 нөмрәли ОТПМ-дә чалышырам. Ешитдијимә көрә али мәктәбләри фәргләнмә диплому илә битирәнләрә әлавә әмәк һаггы верилмәлидир. Мән бу барәдә мәркәзләшдирилмиш мүһасиблијә мүрачиәт етмишәм. Амма мәнә дедиләр ки, куја пешә мәктәбинә башга системдән (орта мәктәбдән) кәлдијимә көрә бу күзәштдән истифадә едә билмәрәм. Доғрудурму?

Рөвшән ҺӘМДУЛЛАЈЕВ. Бакы шәһәри.

Сов.ИКП МК вә ССРИ Назирләр Советинин 13 март 1987-чи ил 325 нөмрәли гәрарына әсасән мүәссисә, идарә вә тәшкилатларын рәһбәрләри тәдрисин формасындан асылы олмајараг али мәктәбләри фәргләнмә диплому илә битирмиш мә'зунлары вәзифә маашы чәрчивәсиндә даһа јүксәк әмәк һаггы илә тә'мин етмәлидирләр.

Әмәк һаггынын мүәјјән едилмиш һәчми аттестасија комиссијасынын гәрарына мүвафиг олараг онун дәјишдириләчәји вахта гәдәр сахланылыр. Әкәр али мәктәби фәргләнмә диплому илә битирән мүтәхәссис бу гәрардан әввәл ишә гәбул едилибсә вә онун әмәк һаггы ашағы һәчмдә мүәјјәнләшдирилибсә, онда даһа јүксәк әмәк һаггы јенә дә вәзифә маашы чәрчивәсиндә 1987-чи илин 13 мартындан е'тибарән вериләбиләр.

Бу күзәшт һансы системдә ишләмәсиндән асылы олмајараг бүтүн кәнч мүтәхәссисләрә аиддир.

Јери кәлмишкән хатырладаг ки, бу мәсәлә илә бағлы ССРИ Дөвләт Әмәк вә Сосиал Мәсәләләр Комитәси, ССРИ Малијјә Назирлији вә ҮИҺИМШ-ин 22 декабр 1987-чи ил тарихли 291-ИГ нөмрәли мәктубу әсасында ССРИ Маариф Назирлијинин (индики Халг Тәһсили Комитәси) 31 декабр 1987-чи ил тарихли 95 №-ли тә'лимати мәктубу чәри илдән гүввәјә минмишдир. Мүвафиг көстәришә әсасән али мәктәби фәргләнмә диплому илә битирмиш кәнч мүәллимләрин әмәк һаггы фәалијјәтә башладығы вахтдан иш стажы 3 илдән 8 илә гәдәр оланларла еңни һесабланыр.

Чавабы һазырлады: Ч. АЛЫЈЕВ, һүгугшүнас.

РЕПЛИКА

ЈЕРДӘЈИШМӘ НӘЈИ ДӘЈИШДИ?

«Һөрмәтли редаксија!

Мәктәбимиз 1979-чу илдән фәалијјәт көстәрир. Ики бөјүк тәдрис корпусумуз вар. Шәраитимиз пис дејил. Индијәдәк һәрә өз кабинетиндә сакитчә дәрсини кечирди. Јени дәрс илинин әввәлиндән исә Шаумјан Рајон Халг Маариф Шө'бәсинин көстәриши илә мәктәбдә јердәјишмә апарылыб. Јә'ни икинчи корпусда јерләшән чоғрафија, тарих вә әдәбијјат кабинетләри биринчи корпуса көчүрүлмүшдүр. Нәтичәдә шакирдләр тәнәффүсләрдә корпусдан—корпуса кечмәкдән, мәртәбәләри дүшүб-галхмагдан безирләр. Бә'зән онлар күн әрзиндә 20—24 мәртәбә галхыб енмәјә мәчбур олурлар. Јухары синиф шакирдләри дәрс кечмәк әвәзинә синифдән-синфә парта дашыјырлар. Бу, мәктәб рәһбәрлијинин балачаларын «гејдинә галдығыны» әкс етдирир. Һалбуки мәктәб бинасынын лајиһәси һазырланаркән һәр ики корпусун биринчи мәртәбәсиндә ибтидаи синиф шакирдләри үчүн хүсуси синиф отаглары нәзәрдә тутулмушдур. Лакин јердәјишмәдән сонра ашағы синифләрин бир нечәси икинчи вә үчүнчү мәртәбәләрдә дәрс кечирләр. Тәәссүф ки, мәктәб һәјатына тәзәчә гәдәм гојмуш оғлан вә гызларын чәтин вәзијјәтә дүшмәси нә мәктәб рәһбәрлијини, нә дә рајон халг маариф шө'бәсини нараһат едир...».

Бакыдакы 171 нөмрәли орта мәктәбин мүәллимләриндән бир групунун имзаладығы бу мәктубда галдырылан мәсәләни өјрәнмәк мәгсәдилә көстәрилән үнвана олдуг. Мәктәбин директору М. Һадыјевин фикринчә, онун күнаһы јохдур. Бәс, күнаһкар кимдир?

Бу суала директор белә чаваб верди:—Шаумјан Рајон Халг Маариф Шө'бәсинин мүдири Кәләнтәрованын көстәришинә әсасән мәктәбдә јердәјишмә апармаға мәчбур олдуг. Икинчиси, мән бурада нараһатлыға һеч бир сәбәб көрмүрәм. Бу чүр јердәјишмә ушагларын хејриндәдир. Әсас мәгсәд Азәрбајчан вә рус бөлмәләриндә тәһсил алан шакирдләри јахынлашдырмаг, бејнәлмиләл тәрбијәни күчләндирмәкд и р. РХМШ-ын мүдири дә чох дүзкүн фикирләшиб ки, Азәрбајчан бөлмәсиндә охујан ушагларын синиф отаглары илә рус бөлмәсиндә тәһсил алан ушагларын синиф отаглары јанашы олсун. Бунун нәји писдир ахы?..

Әлбәттә, бүтүн коллективләрдә, о чүмләдән мәктәбләрдә бејнәлмиләл тәрбијәни күчләндирмәк, индијәдәк бу саһәдә јол верилмиш сәһвләри дүзәлтмәк олдугча вачибдир. Амма бизи бир мәсәлә дүшүндүрүр: мәкәр «Историја» вә «Тарих» јахуд, «Литература» вә «Әдәбијјат» кабинетләрини јахынлашдырмаг бејнәлмиләл тәрбијә демәкдир? Бунун әвәзинә һәр ики бөлмәнин шакирдләринин иштиракы илә тәдбирләр тәшкил етмәк, идман јарышлары кечирмәк, онлары бирликдә мараглы кәзинтиләрә, мүхтәлиф екскурсијалара апармаг даһа ағлабатан дејилми? Бир дә ахы, бу јердәјишмәнин ағрысыны нијә мәһз ибтидаи синиф шакирдләри чәкмәлидирләр?

Бәс, дәрс или башланандан сонра мәктәбдә апарылан «јенидәнгурманы» ибтидаи синиф мүәллимләринин өзләри нечә гијмәтләндирирләр?

М. ФЕЈЗУЛЛАЈЕВА: — Күлүнч тәдбирдир. Мәнчә, ибтидаи синиф шакирдләринин јухары мәртәбәләрдә тәһсил алмалары педагожи бахымдан дүзкүн дејил.

Р. МИНЈАШОВА: — Һеч чүр баша дүшә билмирәм ки, бу нә ојундур ибтидаи синифләрин башына ачдылар? Ахы, мәктәб бинасынын макети тутуланда лајиһәчиләр блокларда ибтидаи синиф шакирдләринин һарада охујачагларыны нәзәрә алыблар. Онлар үчүн биринчи мәртәбәдә ајрыча әл-үзјујанлар да гурашдырылыб. Һәлә сакитлијин көзләнилмәсини демирәм. Һәр һалда ашағы синифләрә һәр чәһәтдән биринчи мәртәбә әлверишлидир.

Ф. ӘЛИЈЕВА: — Јердәјишмәдән сонра үчүнчү мәртәбәдә дәрс кечирәм. Инди билмирәм дәрс дејим, јохса ушагларын тәһлүкәсизлијини горујум?!

Һаглы ирадлардыр. Бу јазыны чапа һазырлајаркән мәктәбдән редаксијаја зәнк вурулду. Тәһсил очағынын мүәллимләриндән бири һәјәчанла сорушду:—171 нөмрәли мәктәбдә ибтидаи синиф шакирдләринин көмәјинә јетән, нормал дәрс шәраитини тә'мин едән тапылачагмы?

Гој бу суала Шаумјан РХМШ-ын мүдири Н. Кәләнтәрова чаваб версин.

Араз ЗЕЈНАЛОВ.

КИЧИК «АКАДЕМИЈА»

ШАКИРД ЕЛМИ ЧӘМИЈЈӘТИ

Бакыдакы Һ. Чавид адна 132 нөмрәли орта мәктәбдә шакирд елми чәмијјәти јарадылмышдыр. ШЕЧ-ин илк ичласында чәмијјәтин структуру, мәгсәд вә вәзифәләри һаггында шакирдләрә әтрафлы мә'лумат верилмишдир.

10-чу «Б» синиф шакирди Анар Абдуллајев чәмијјәтин сәдри сечилмишдир.

ШЕЧ 7 бөлмәдән ибарәтдир: Азәрбајчан дили вә әдәбијјаты, ријазијјат, физика, кимја, биолокија, чоғрафија, тарих. Шакирдләр истәдикләри бөлмәјә дә үзв јазыла биләрләр. Һәр бөлмәнин иши «ШЕЧ-ин бүллетени»ндә өз әксини тапачагдыр.

Тәранә РЗАЈЕВА.

ТӘБРИК ЕДИРИК!

Сумгајыт мәктәблиләринә һәдијјә

Сумгајытда кәнч туристләр стансијасы ачылмышдыр. Мүхбиримизлә сөһбәт заманы стансијанын директору Ағабала Ағабалајев «Мәктәбдәнкәнар јени тәрбијә мүәссисәсинин фәалијјәти нечә олачагдыр?» суалына белә чаваб вермишдир:

—Нәһајәт, минләрлә кәнч туризм һәвәскары өз арзусуна чатды. Инди стансијанын нәздиндә методики кабинет, чоғрафија-дијаршүнаслыг, тарих-дијаршүнаслыг, әдәби-дијаршүнаслыг, кәнч турист, кәнч еколог, пијада турист вә с. дәрнәкләр фәалијјәт көстәрир. Шәһәримиздәки 14, 21, 23, 27, 28 вә 35 нөмрәли мәктәбләрин нәздиндә дә белә дәрнәкләр тәшкил етмишик. Бу дәрнәкләрдә һазырда 300 нәфәрдән чох шакирд һәвәслә мәшғул олур.

Стансијанын тәшкилиндән мәгсәд исә ушаглар арасында туризм, дијаршүнаслыг, екскурсија ишини инкишаф етдирмәк, оғлан вә гызларын идеја-сијаси, әмәк, мә'нәви, естетик, физики вә пешә һазырлығы тәрбијәсини даһа да күчләндирмәкдир.

Стансијамызын коллективи ушаглар үчүн турист екскурсијалары, топланышлар, сәркиләр, мүсабигәләр, бахышлар, конфранслар, семинарлар вә с. мараглы тәдбирләр кечирмәји планлашдырмышдыр. Туризм, өлкәшүнаслыг вә екскурсија хидмәти үзрә ихтисаслы педагожи кадрлар һазырланмасына чидди фикир верәчәјик. Стансијамыз Вәтәнимизин мүхтәлиф шәһәрләринә гијаби сәјаһәтләр, тә'лим-мәшг топланышлары вә с. тәдбирләр дә кечирәчәкдир. Екскурсијалары әсасән В. И. Ленинин јашадығы вә ингилаби фәалијјәт көстәрдији шәһәрләрә, өлкәмизин тарихи вә көрмәли јерләринә тәшкил едәчәјик. Хүсуси програм үзрә мәнзил-истисмар саһәләриндә, дүшәркә вә базаларда јени дәрнәкләр, бөлмәләр, бирликләр, ичтимаи клубларын тәшкили вә онларын шәбәкәсинин кенишләндирилмәси нәзәрдә тутулур. Бурада пионер тә'лиматчылары, кәнч һакимләр, туризм үзрә кичик тә'лиматчылар һазырлајачағыг.

«ССРИ—мәним Вәтәнимдир» адлы Үмумиттифаг турист-өлкәшүнаслыг експедисијасынын Әсаснамәсинә көрә шәһәрин ајры-ајры мәктәбләриндә гәраркаһлар фәалијјәтә башлајачаг. Мәктәб комсомол вә пионер тәшкилатларынын көмәји илә ушаглар ӘМҺ нормаларыны мүвәффәгијјәтлә јеринә јетирәчәк, галибләр «Кәнч турист» дөш нишанларына лајиг көрүләчәкләр.

Көрүндүјү кими, фәалијјәт чоғрафијамыз кенишдир. Лакин гајғыларымыз да аз дејил. Стансијамыз үчүн лазыми мадди базанын олмасы вачибдир. Бура турист базасы, тәсәррүфат, тә'лим, турист, идман аваданлыглары, дәрнәкләр үчүн лазыми шејләр, нәглијјат васитәси вә с. дахилдир. Стансијамызда телефонун олмамасы үмуми ишимизә истәр-истәмәз манечилик төрәдир, мәктәбләрлә әлагә сахлаја билмирик.

Белә бир вәзијјәтин нә вахтадәк давам едәчәјини демәјә чәтинлик чәкирик.

Әләскәр ГУРБАНОВ.

«ПЕДАГОГ»ДАН: Сумгајыт Кәнч Туристләр Стансијасынын јенинчә фәалијјәтә башладығыны нәзәрә алыб шәһәрин совет, комсомол вә һәмкарлар иттифагы тәшкилатларыны бир о гәдәр дә гынамырыг. Амма «Педагог» үмид едир ки, бу тәшкилатлар һаггында сөз ачдығымыз мәктәбдәнкәнар тәрбијә мүәссисәнин нормал фәалијјәти үчүн гајғы көстәрәчәкләр.

«ПЕДАГОГ»УН ШӘРҺИ

ДИЛИМИЗИН ОРФОГРАФИЈА ГАЈДАЛАРЫ

ОНЛАРЫ ҺАМЫМЫЗ БИЛМӘЛИЈИК (БАХ, «АЗӘРБАЈЧАН ДИЛИНИН ОРФОГРАФИЈА ЛУҒӘТИ», «ЕЛМ» НӘШРИЈЈАТЫ, 1975-чи ИЛ).

Әкәр хатырлајырсынызса «Педагог»ун өтән бурахылышында «Һансы дүзкүндүр?» (02.07.88) сәрлөвһәли јазы дәрч етмишдик. Һәмин јазыда дәрсликләрдә вә дөври мәтбуатда ајры-ајры сөз бирләшмәләринин јазылышында јол верилмиш долашыглыглардан бәһс олунмушду. Һәмин долашыглыгларын ајдынлашдырылмасыны филолокија елмләри намизәди Әләддин Әлијевдән хаһиш етмишик.

Бә'зән дәрсликләрдә, дәрс вәсаитләриндә, бәдии әдәбијјатда вә дөври мәтбуатда ваһид орфографик принсипләрин көзләнилмәмәси һаглы наразылыг јарадыр. Бу да «Азәрбајчан дилинин орфографик гајдалары»нын јени тәкмилләшдирилмиш нәшринә чидди еһтијач дујулдуғуну әкс етдирир.

Бу, ајры бир сөһбәтин мөвзусудур. Һәләлик исә «Һансы дүзкүндүр?» адлы јазыда көстәрилән долашыг мәсәләләри ајдынлашдыраг.

I. **Уста Рамазан** вә **уста Зејнал** бирләшмәләриндә ишләнән **«уста»** сөзү бөјүк һәрфлә јазылмалыдыр, јохса кичик?

«Азәрбајчан дилинин орфографија гајдалары»нын 77-чи параграфында охујуруг: «Мирзә, һачы, шејх, сејид, шаһ, солтан, ağа, бәј, бәјим, хан, ханым сөзләри рүтбә, ләгәб вә титул билдирдикдә сөзләрдән ајры (әввәл кәлдикдә баш һәрфи бөјүк, сонра кәлдикдә исә кичик) јазылыр; мәсәлән; Мирзә Фәтәли, Һачы Гара, Шејх Нәсруллаһ, Сејид Әзим, Шаһ Исмајыл, Солтан Маһмуд, Аббас мирзә, Чәлаләддин мирзә, Надир шаһ, Аббасгулу аға, Фәтәли хан, Һејран ханым» (Азәрбајчан дилинин орфографија лүғәти», «Елм», 1975, сәһ. 28).

Бизчә, бу параграфда ләгәб билдирән сөзләр дә дүзкүн ајдынлашдырылмыш, һәмин сөзләри ајры, бөјүк вә кичик һәрфлә јазылышы гануниләшдирилмишдир. Лакин ләгәбә аид верилмиш нүмунәләрин әһатә даирәси гисмән аз олдуғундан охучуну там разы салмыр, дикәр ләгәбләрин дә бу маддәјә әсасән бөјүк вә кичик һәрфлә јазылыб-јазылмамасы шүбһә алтында галыр.

Хатырлатмаг истәјирик ки, ономастиканын әсас саһәләриндән бири олан антропонимија инсан адларынын өјрәнилмәси илә мәшғул олур. Бурада ад, атанын ады, фамилија, ләгәб вә тәхәллүс өјрәнилир.

Көрүндүјү кими, антропонимијанын тәдгигат објектләриндән бирини дә ләгәбләр тәшкил едир.

Ләгәб мүәјјән бир сәчијјәви хасијјәтинә вә ја башгаларындан ајрылан әламәтинә көрә адама верилән гејри-рәсми вә јахуд васитәчи аддыр. Ләгәб мүхтәлиф адамлара онларын физики камиллији, әхлаг вә характери, сәнәт, пешә вә ичтимаи вәзијјәти, заһири көрүнүшү вә с. әламәтләри илә әлагәдар олараг ичтимаијјәт тәрәфиндән верилир.

Ләгәбләрдән бәдии әдәбијјатда да кениш истифадә олунур. Бәс онлар нечә јазылыр вә јахуд нечә јазылмалыдыр? Бә'зән бајаг дедијимиз кими бурада ваһидлик позулур. Нәтичәдә ләгәбләр бә'зән кичик вә бә'зән дә бөјүк һәрфлә јазылыр.

Бу зиддијјәт вә долашыглығы арадан галдырмаг үчүн ваһид гајдаја әмәл едилмәлидир. «Гајдалар»ын 77-чи параграфына ујғун олараг дикәр ләгәбләр дә сөздән ајры вә әввәл кәлдикдә баш һәрфи бөјүк, сонра кәлдикдә исә кичик јазылмалыдыр; мәсәлән, физики гүсурлары олан адамлара верилән ләгәбләр: **Топал Тејмур** (Һ. Чавид), **Лал Һүсејн** (М. Ибраһимов) вә с.

Заһири көрүнүшүнә көрә верилән ләгәбләр: **Кечәл Һәмзә** («Короғлу»), **Пырпыз Сона** (Ч. Мәммәдгулузадә), **Сүпүркәсаггал Рәһим** (Ә. Һагвердијев), **Чопур Абдулла** (Һ. Аббасзадә) вә с.

Әхлаг вә характер хүсусијјәтләринә көрә верилән ләгәбләр: **Јаланчы Сәбзәли, Кефли Искәндәр, Лағлағы Садыг**, (Ч. Мәммәдгулузадә), **Чибкир Хәркүшов, Гангал Садыг, Пишиксатан Һашым** (Ә. Һагвердијев), **Гылынч Гурбан, Зыгы Зәби, Чәнә Бағыр, Түлкү Һејдәр, Хаин Хыдыр** (И. Һүсејнов), **Јасты Салман** (М. Ибраһимов), **Хәбәрчи Хәдичә, Тәрс Таһир, Фәнд Фәрәч** (Анар) вә с.

Сәнәт, пешә вә ичтимаи вәзијјәти илә әлагәдар верилән ләгәбләр: **Тел Әскәр** (С. Рәһимов), **Уста Иман, Пинәчи Гачар** (С. С. Ахундов), **Уста Зејнал** (Ч. Мәммәдгулузадә), **Гәссаб Һәсән** (Мир Чәлал), **Дәмирчи Муса** (С. Рәһман), **Уста Рамазан** (Һ. Меһди), **Тәфтиш Аббас** (И. Һүсејнов), **Буфетчи Солтан** (Анар), **Дүлкәр Мүзәффәр, Бағбан Әсәдулла** (Елчин), **Сучу Тапдыг, Дәмирчи Ләтиф** (Т. Аббасов) вә с.

Көрүндүјү кими, «Уста Зејнал», «Уста Рамазан», «Уста Иман» бирләшмәләриндә ишләнән «уста» сөзү пешә, вәзифә мә'насында ишләнмир. О, сәнәт вә пешә илә әлагәдар верилән дикәр ләгәбләрлә еңни һүгуга маликдир. Буна көрә дә Уста Зејнал, Уста Рамазан бирләшмәләриндә ишләнән «уста» сөзү бөјүк һәрфлә јазылмалыдыр.

II. **Һөрмүз**, јохса **Һүрмүз** јазылмалыдыр?

Мүхтәлиф китабларда атәшпәрәстләрин хејирхаһ аллаһынын ады олан **Һөрмүз** сөзүнүн **Һүрмүз** шәклиндә јазылышы әрәб әлифбасында саитләрин јазылмамасы илә әлагәдардыр.

Һөрмүз сөзүнүн дүзкүн јазылышында «Азәрбајчан дилинин орфографија гајдалары»на әсасланмаг лазымдыр. «Гајдалар»ын 5-чи параграфында ајдын вә аилагалы шәкилдә јазылмышдыр: «Биринчи һечасындакы саити мүхтәлиф шәкилдә (ө, е, о, ү, ә саитләриндән икиси вә ја үчү илә) дејилән сөзләр ө илә јазылыр; мәс.: дөвләт, дөвр, зөвг, көвһәр, мөвге, мөвзу, нөв, нөвбә, нөгсан, нөгтә, төвлә, һөкумәт, һөрмәт, шөвг».

Бу гајдаја көрә **Һөрмүз** сөзүнүн јазылышында мүхтәлифлијә јол верилмәмәлидир. Чүнки һәмин сөзүн биринчи һечасындакы саит ики шәкилдә—ө вә ү кими дејилир Мәһз бу принсипә көрә дә һәмин сөз **Һөрмүз** шәклиндә јазылмалыдыр.

III. «Султан Сәнчәр вә гары», јахуд «Гары вә Султан Сәнчәр»?

Бу мүхтәлифлик Н. Кәнчәвинин «Сирләр хәзинәси» поемасынын тәрчүмәси илә әлагәдардыр. Белә ки, еңни һиссә 1953-чү илдә (тәрчүмәчи Сүлејман Рүстәмдир) «Султан Сәнчәр вә гары һекајәси» (Н. Кәнчәви, «Сирләр хәзинәси». Азәрнәшр, 1953, сәһ. 70.) ады илә, 1981-чи илдә исә (тәрчүмәчиләр Сүлејман Рүстәм вә Аббасәли Саровлудур) «Гары вә Султан Сәнчәр дастаны» кими тәрчүмә едилмишдир. (Н. Кәнчәви. «Сирләр хәзинәси», «Јазычы»(1981, сәһ. 85).

Бизчә, тә'лим просесиндә сон тәрчүмәјә әсасланмаг даһа е'тибарлыдыр. Чүнки «Сирләр хәзинәси» поемасынын сон тәрчүмәси камил тәрчүмәдир.

Ә. ӘЛИЈЕВ, республика Мәркәзи МТИ-нин Азәрбајчан дили вә әдәбијјатынын тәдриси методикасы кафедрасынын мүдири, филолокија елмләри намизәди.

РЕСПУБЛИКА ЛЕНИН КОМСОМОЛУ МҮКАФАТЫНА ТӘГДИМ ЕДИЛМИШДИР

ӨМРҮН ГҮРУБ ҺӘЗИНЛИЈИ

БАБА ВӘЗИРОҒЛУНУН ичтимаи-бәдии мараг дүнјасы әдәби гәһрәманынын өмрүнүн гүруб чағыдыр. Бу чағда инсан кечдији һәјат јолуна сајыг ағыл, мүдрик мүһакимәләрлә нәзәр салыб реал, һәјати вә ибрәтамиз нәтичәләрә кәлир. Бабаны чәлб едән дә мәһз бу чәһәтдир. Чүнки инсан өмрүнүн гүрубунда онун һәјат јолуну бәдии тәфәккүр сүзкәчиндән кечирмәклә гәһрәманын ичтимаи-мәʼнәви мүһит вә варлығыны габарыглығы илә тәгдим етмәк мүмкүндүр. Бу, Бабанын бәдии кәнаәтидир. Лакин һәмин кәнаәтин конкрет ишә чеврилмәси јазычыдан хүсуси сәʼј вә бачарыг тәләб едир. Јазычы өзүнү тапанда чәтинликләр арадан галхыр.

Б. Вәзироғлунун гәһрәманлары һәјатда һәмишә сыхылан, тапдаланан, унудулан адамлардыр. Хејр, Баба чәмијјәтдә инсанларын јалныз әзаб чәкмәсини гондарма јолла тәгдим етмәјә чәһд көстәрмир, һәр күн растлашдығымыз, дүшдүјүмүз вә вәрдиш етдијимиз үчүн бизә көрә заһирән, бәли, заһирән адиләшмиш ичтимаи һәјат һадисәләрини бәдии тәфәккүр сүзкәчиндән кечирәрәк охучуја тәгдим едән мүәллиф адамларын бу «барышыг»ларынын тамамилә заһири олуб, онларын дахили аләмләриндә кәскин, тәлатүмлү чарпышмалар кетдијини онун «јадына салыр». Чох заман, һәтта әзәмәти, зәһми вә һәр һансы дәʼмиқаты илә әтрафдакыларда һәсәд ојадан адамын да дахили дүнјасында бир јазыглыг, мискинлик, бошлуг көрүр вә она ачыјырсан. Дәрк едирсән ки, ону јазыглашдыран, чыхылмаз вәзијјәтә, икили һала салан дүшдүјү ичтимаи һәјатын вә шәраитин өзүнүн чатышмазлыгларыдыр.

Сәлим мүәллим дә, халаоғлусу Бәһруз да («Сәлим мүәллим һаггында повест») али тәһсилли мүтәхәссисләрдир. Сәлим кәнд мүәллимидир. Вахтилә елин ағсаггалы, башбиләни сајылан кәнд мүәллими инди гоншусу Салманын онун зүмрәсинин үнванына тушладығы тәһгирамиз дејинмәјә, почталјон Гасымын кинлә гарышыг тәһгиринә, бригадир Мајылын сајмазјаналығына чаваб тапа билмир. Вәзијјәтдән јеканә чыхыш јолуну Дадашдан мин бир феʼл илә алдығы арагда көрүр. Салман кәнддә, халаоғлу Бәһруз Бакыда. Лакин бу, гәһрәманларын нә јеканә чыхыш јоллары, нә дә фәрди зәифлијидир. Әслиндә тапдығы «чыхыш јолу»нун ичиндә дә нараһат ахтарышда олан Сәлим мүәллим һәјатын маһиәтини тапмаг үмиди илә чырпыныр. Бу чырпынтылар ону Бакы сәфәринә һазырлајыр. Анләсинин, ушагларынын, анасынын кәнддә кирләнәчәјини, өзүнүн нә бир јана чыхыб адам ола биләчәјини зәни едән Сәлим мүәллим комендант Асландан да, халаоғлусунун аиләсиндән дә, пәнаһ апардығы Зибадан да инсаны мәʼнән, руһән буза дөндәрән сојуглуг көрүр. Бәһрузун «дүзәләндән» сонра сөјләдији иттиһамнамә исә онун једди гатындан кечир.

Бабанын бәдии тәгдиминин һәјатилијиндә Сәлим мүәллимин, онун аиләсинин ағрылары дикәр гәһрәманларын дәрдләриндән өз чаларлары илә сечилир. Гәһрәманларын дүшдүкләри маһијјәтчә ејни ичтимаи-мәʼнәви вәзијјәтин тәзаһүр чаларларынын рәнкарәнклији онларын фәрди өзкүнлүјүндән башга һәјатын өзүндән кәлир.

Баба Вәзироғлунун јарадычылығында нәзәри чәлб едән чәһәтләрдән бири дә онун гәһрәманларынын өмүр јолунун һәјатын ганунаујғун сонлуғунда, ахирәт евиндә сона чатмасыдыр. Сәлим мүәллим гәбиристанлыгдан евә кәлсә дә, мүәллиф ичтимаи-мәʼнәви дүнјанын елә бу чүр сыхынтылар, ағры вә әзабларла давам едәчәји гәнаәти илә ону јухуда гојуб «худаһафизләшир». Бунунла белә, тәсвир олунан ичтимаи-бәдии ситуасијалардан доған әхлаги нәтичәләр охучудан әл чәкмир. Бу, јазычынын уғурудур.

Һекајәләрин гәһрәманлары илә дә өмрүн гүруб чағында таныш олур вә онларын өмүр китабларыны сәтир-сәтир, кәлмә-кәлмә охујуруг. Белә ки, «Бираддымлыг јолун» гәһрәманлары өзләрини вә тәрәфмүгабилләрини алдадараг хәләфләри тәрәфиндән өзизләндикләрини дөнә-дөнә сөјләсәләр дә, әсил һәгигәти — өзләринин әслиндә атылдыгларыны, тәнһа, кимсәсиз галан ағач кими гурудугларыны кизләдә билмирләр. Баба онларын реал вәзијјәтләринин нечә вә тутарлы деталларла (гарынын Бакыдан нечә јолла салынмасы, чөрәјин тырағыны да јемәјә өјрәнмәси вә с., гочанын әслиндә башдан олунуб дустагханаја салынмыш кими гојулдуғу хәстәханадан гачмасы вә с. илә) верә билмишдир. Бу атылманын башга бир чаларыны вә ачы нәтичәсини «Мән дә о сәмтә кедирәм» вә «От чалыны» һекајәләриндә көрүрүк. Ејни заманда, охучу инаныр ки, бу атылмышлары атан һәмин адамлар «Гызыл илан» һекајәсинин мүәллифи, халг јазычысы Исмајыл Шыхлыја јазылан «39-чу күн»дәки оғуллар кими, вахт кәләндә валидејнләрин, өвладларын руһу үчүн јох, өз шан-шөһрәтләри үчүн дәрдән-габыгдан чыхачаглар.

Бабанын һәм јарадычылығынын үмуми руһу, һәм дә әсәрләриндә олан ајры-ајры деталлар кәнчлијин әхлаги тәрбијәсинә күчлү тәʼсир едә билир. Мәсәлән, «Мән дә о сәмтә кедирәм» һекајәсиндәки ағыр ишдән гызын санчыланыб хәстәханаја дүшмәси факты көзәллији күлә-көмүрә гарышан ел гызларымызын фачиәси вә шәһәрә гачан оғланлара иттиһамнамә кими сәсләнир...

Үмумијјәтлә, кәнчлијимизин милли-мәʼнәви әхлагынын сафлығы гајғысы илә гәләм чалан Баба Вәзироғлунун нәсриндә олдуғу кими, маһны јарадычылығында да кәнч нәслин әмәјә, арзулары, һәјат ешги вә саф мәһәббәтн тәрәннүм олунур.

Баба бәдии тәрҹүмә илә дә мүнтәзәм мәшғул олур. М. Зошшенконун, А. Платоновун, А. Ајвазјанын, А. Сафроновун, классик румын јазычысы И. Крачеланын вә башгаларынын бир чох әсәрләри дилимиздә онун тәрҹүмәси илә сәсләнмишдир.

Республиканын ичтимаи-мәдәни һәјатында фәал иштирак едән Баба һәм дә ССРИ Јазычылар Иттифагында фантастик вә мачәра әдәбијјаты шурасынын үзвү, Азәрбајчан Јазычылар Иттифагында кәнч насирләр әдәби бирлијинин рәһбәри вә иттифагын тәфтиш комиссијасынын үзвү, Ч. Чаббарлы адына «Азәрбајчанфилм» киностудијасы бәдии шурасынын үзвү кими ичтимаи ишләрдә чалышыр.

Бизчә, бүтүн бунлар Баба Вәзироғлунун әдәби гәһрәманларынын өмрүнүн гүруб чағларына етдији бәдии нүфузетмә бачарығынын да уғурларыдыр.

Алхан МӘММӘДОВ,
филолокија елмләри намизәди,
С. ҺҮСЕЈНОВ.

«ИНЧӘКҮЛҮ»НҮН МҮЖДӘЛӘРИ

СОН ВАХТЛАР ашыг сәнәтинә гаршы диггәтин вә гајғынын јүксәлдилмәси севиндиричи һалдыр. Дәдә Горгуд дөврүндән үзү бу јана сынаглардан кечиб әсрләр адлајан бу улу сәнәт халгымызын мүрәккәб вә зәнкин һәјат јолунун вә тәрәннүмү, мәʼнәвијјатынын, етик-естетик дүнјабахышынын мүсигили тәрҹүманына чеврилмишдир.

Артыг өз ифачылыг дәстхәтти илә сечилән «Инчәкүлү» сазлы гызлар ансамблы да јүз илләрлә инкишаф јолу кечмиш гәдим сәнәт әнʼәнәләрини архаланыр. Бу ансамбл тез бир заманда саз һәвәскарларынын диггәтини чәлб етмиш вә рәғбәтини газанмышдыр.

Бәс, нечә олду ки, «Инчәкүлү» јараныб һәјата вәсигә алды?

Дастанларымыза фикир верин. Гәһрәманларымызын талејиндә гылынчла гошалашан, чылғын илһамлары сазы сәсләри көнүл һәмдәминә, ағсаггал өјүдүнүн мүшајиәтчисинә чеврилән саз һәмишә үлвилик вә мүгәддәслик символуна дөнүб вә һәмишә дә дастанларымызда әбәдиләшиб јаддашлара һәкк олунан милли гәһрәманларымызын әвәзолунмаз бир истинадкаһы да онларын мәсләк һавадарлары — өмүрдашлары олублар. Белә ки, никарларынан да сазларынан, сәсләринин нә чәтин анларда белә короғлуларымызла бир чәркәдә дајаныб онлара илһам мәнбәјинә чеврилмишләр.

Бүтүн бунлар мүасир дөвр үчүн бир сыра ашыг коллективләри илә бирҹә Пәри, Вәсти, Набат вә башга мәшһур гадын ашыгларымызын сәнәт варисләри кими индики гадын ашыглардан ибарәт «Инчәкүлү» ансамблынын јаранмасы зәрурәтини мүасир дөвр үчүн диктә едириб.

Бикәнәликләр дөврүндә аз гала нәзәр-диггәтдән јајыныб, һәтта һардаса көһнәлик рәмзи кими аз гала унудулмага башлајан сазын талејинин бугүнкү чанланма — тәблиғ вә гајғылар өз халгынын көкүнү, бүтөвлүјүнү вә гәдимлијини севән һәр бир вәтәндаш үчүн бөјүк фәрәһ һисси доғурмаја билмәз.

Республика телевизијасында дастан ахшамларынын кечирилмәси, филармонијада мүнтәзәм олараг ашыг концертләринин вә хатирә кечәләринин тәшкил олунмасы, дөври мәтбуатда саз сәнәти һаггында мүзакирәләрин ачылмасы вә с. саз вә ашыг сәнәтинә јөнәлмиш гајғыларын чанлы мисалларыдыр. Республика Ашыглар Бирлијинин чохшахәли фәалијјәти, јерләрдә саз мәктәбләринин илк синифләринин ачылышы һәмин гајғылардан ирәли кәлән чанлы вә әјани фәалијјәт нүмунәләридир.

«Инчәкүлү» ансамблы Ашыглар Бирлијинин нәздиндә јарадылыб. Солмаз Косајева, Кифајәт Маһмудова, Улдуз Гулијева, Зүлфијјә Ибадова вә башгалары кими истеʼдадлы үзвләри олан коллектив бөјүк мүвәффәгијјәтләр газаныр.

«Инчәкүлү» әслиндә «Ашыг Пәри» мәчлисинин өзәјини тәшкил едир. О, республиканын ән танынмыш пешәкар ашыг-гадынларыны өзүндә бирләшдирир.

Бәс, «Инчәкүлү»нүн өзүнәмәхсуслуғу нәдән ибарәтдир? Бу һағда данышаркән ансамблын мараглы ифа композисијасыны хүсуси гејд етмәк лазымдыр. Бу коллективдә чидди репертуар ардычыллығы мөвҹуддур. Белә ки, һәм һавачаглар, һәм дә һавачатлара уйғун сөзләр сечилир вә онлар бир-бирини тамамлајараг бүтөв емосионал тәʼсир силсиләси јарадыр. Ашыг хору вә дејишмәләр дә коллективин чыхышларынын бахымлылығына мүсбәт тәʼсир көстәрир. Дастанлардан мүәјјән парчаларын сәһнәләшдирилиб конкрет сүжетләрдә ифасы «Инчәкүлү»нүн јахын күнләрдәки јарадычылыг планына дахил едилмишдир. Үмумијјәтлә, «Инчәкүлү» тәкчә ифачы јох, һәм дә јарадычы коллективдир. Ансамблын үзвләри республиканын вә өлкәнин мәдәни һәјатында, мүсабигәләрдә, бахышларда фәал иштирак етмәклә бәрабәр, зәһмәткеш күтләләр гаршысында да вахташыры јени-јени програмларла чыхыш едирләр.

Репертуар зәнкинлији вә мәʼналы консерт програмларынын тәшкили ансамблын бәдии рәһбәри, саз-сөз сәнәтинә дәриндән бәләд олан, танынмыш ашыг Адын Чобаноғлунун фәалијјәти илә бағлыдыр.

Ансамблын фәалијјәтинин һәлә илк дөврләриндә республика Ашыглар Бирлијинин сәдри, ансамблын идеја тәшкилатчысы, шаир Һүсејн Ариф дејирди: «Биздән сонра «Инчәкүлү»нүн профессионал сәвијјәсини јүксәлтмәк лазымдыр». Бу күн профессионал ансамбл олан «Инчәкүлү» үмидләри доғрулдур. Өз шан-шөһрәт астанасына јени-јени гәдәм гојан коллектив нечә бир Үмумиттифаг халг јарадычылығы фестивалынын лауреатыдыр.

Республика Ленин комсомолу мүкафатына тәгдим олунмуш «Инчәкүлү» ансамблы өз пәрәстишкарларыны даим үрәкдән севиндирир. Инаныры ки, гәдим сәнәтин әнʼәнәләрини тәблиғ вә инкишаф етдирән бу кәнч коллективи даһа хош мүждәләр көзләјир.

Уғур олсун: «Инчәкүлү»! Адынла јаша!

Рәфаил ИСМАЈЫЛОВ.

ЈЕНИ АДӘТ ВӘ ӘНʼӘНӘЛӘР

«БИЗӘ ГОНАГ КӘЛИН...»

Бакыда әһали артдыгча проспектләр даһа да кенишләнир, евләрин мәртәбәләри чохалыр. Шәһәримизин естетик көзәллији дә јүксәлир. Лакин кәлин көрәк естетик көзәллији артырмагла бәрабәр етик мүнасибәтләри инкишаф етдирә билирикми? Еʼтираф едәк ки, јох. Јашлы адамлар јахшы хатырлајырлар, әввәлләр пајтахтымызда ејни мәһәлләнин сакинләри бир-бирини јахындан танылыр, өз араларында сәмимијјәт вә һөрмәт көрпүсү јарадыр, севинч вә кәдәрләрини јары бөлүрдүләр. Инди исә...

...Тездән евдән чыхырыг, ахшам ишдән јорғун кәлир, блока дахил олуб лифтлә мәнзилимизә галхырыг. Һәтта гапыбир гоншумузу чох вахт танымырыг. Дүнјаны пәнчәрәмиздән сејр етмәклә кифајәтләнирик. Беләликлә, сәмимијјәт, еһтирам, хејрхаһлыг вә һөрмәт һиссләриндән тәдричән узаглашырыг. Јәʼни бир тәрәфдән газанырыгса, дикәр тәрәфдән итиририк. Һәм дә итирдијимиз газандығымыздан даһа чохдур.

Бу мүнасибәтләри нечә бәрпа етмәли? Һәмин суал мүасир инсаны нараһат едән башлыча проблемләрдән бирдир. Нәсими Рајон Комсомол Комитәсинин вә 23 нөмрәли мәнзил истисмар саһәсинин коллективләринин 1-чи микрорајонда кечирдикләри «Мәһәллә бајрамы» бу проблемин һәлли јолунда атылан аддымлардан бири иди. Ачыг һавада јашыллыглар арасында кечирилән бајрамда демәк олар ки, мәһәлләнин бүтүн сакинләри иштирак едирдиләр. Мусиги, рәгс, шәрг ширнијјаты илә бәзәдилмиш чај сүфрәси бајрамын көзәллијини даһа да артырырды. Мәһәлләнин сакинләри бурада бир-бири илә јахындан таныш олур, зарафатлашыр, дејиб-күлүрдүләр. Гоншуларыны евинә гонаг чағыранлар да аз дејилди.

Пишәвәри күчәсиндә јашајан Ибраһим Ибраһимов дејир ки, бугүнкү тәдбир һамымызын үрәјиндән олду. Гоншулар арасында әлагәләрин мөһкәмләндирилмәсинә көмәк етди. Бундан сонра биз бир-биримизин гапысыны әрклә ача биләрик.

«Мәһәллә бајрамы»нын кечирилмәси көзәл тәшәббүсдүр. Буну анчаг алгышламаг олар. Арзумуз одур ки, бу нәчиб тәшәббүс Бакынын бүтүн мәһәлләләриндә јајылсын, әнʼәнә шәклини алсын. Чүнки буну һәјат өзү тәләб едир.

Елчин НАМАЗОВ,
С. М. Киров адына АДУ-нун журналистика факүлтәсинин тәләбәси.

КӨҺНӘ БАЗАРЫН ЈЕНИ КӨРКӘМИ

Бакыдакы 2 нөмрәли колхоз базары әсаслы тәʼмирдән вә јенидән гурулдугдан сонра истифадәјә верилмишдир. Бакылыларын «Пассаж базары» адландырдыглары бу өртүлү базарын көркәми әсаслы сурәтдә дәјишмишдир. Ачылдығы вахтдан 85 ил сонра бурада илк дәфә белә әсаслы тәʼмир ишләри апарылмышдыр. Азәриттифагын тичарәт-реклам тикинти идарәси бурада 80 мин манатлыг иш көрмүшдүр. Базарын тичарәт саһәси хејли кенишләндирилмиш, бәдии тәртибаты зөвглә ишләнмишдир. Чәми бир ај габаг бурадакы дарысгаллыг мүштәриләри дә, мүхтәлиф кәнд тәсәррүфаты маллары кәтириб сатан зәһмәт адамларыны да нараһат едирди.

Күрдәмир рајонундан кәлмиш колхозчу Сејид Һәсәнов демишдир:

— Тәʼмир-абадлыг ишләри үрәјимиздәндир. Ахы, бу јенидәнгурма һәм дә мәһсулларын кејфијјәтли сахламаға имкан верәчәкдир. Фүрсәтдән истифадә едиб бизи нараһат едән бир мәсәләдән дә данышмаг истәјирәм. Бу базара кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары кәтириб сатанлар бир сыра чәтинликләрлә гаршылашырлар. Нәдәнсә, Дөвләт Автомобил Мүфәттишлији базара кириши гадаған етмишдир. Бурада растлашдығымыз икинчи чәтинлик меһманхана — јатагхананын олмамасыдыр.

Бакыдакы колхоз базарларынын тәʼмир вә јенидәнгурма ишләри үчүн чари бешилликдә 7 милјон манат вәсаит хәрчләнмәси нәзәрдә тутулмушдур.

Бакы шәһәр кооператив-комисјон тичарәти вә базарлар идарәсинин рәиси Е. Гулијев демишдир: Шәһәрдәки колхоз базарларынын тәʼмири вә јенидәнгурма ишләри үчүн чари бешилликдә 7 милјон манат вәсаит хәрчләнмәси нәзәрдә тутулмушдур.

(Азәринформ).

ДИГГӘТ

«УШАГЛАР ҮЧҮН ӘН ЈАХШЫ КИТАБ» МҮСАБИГӘСИ

Азәрбајчан ССР Дөвләт Нәшријјат, Полиграфија вә Китаб Тичарәти Ишләри Комитәси, Азәрбајчан ЛККИ МК катиблији вә Азәрбајчан Јазычылар Иттифагы идарә һејʼәтинин катиблији ушаглар үчүн ән јахшы китаб республика мүсабигәси һаггында гәрар гәбул етмишләр. Октјабрын 1-дән еʼтибарән башланан бу мүсабигәнин мәгсәди ушаглар үчүн, хүсусилә кичикјашлы ушаглар үчүн јүксәк бәдии кејфијјәтә малик, мәʼнәви зәнкинлији, әхлаги сафлығы вә физики камиллији өзүндә чәмләшдирмиш, аһәнкдар инкишаф етмиш, ичтимаи чәһәтдән фәал шәхсијјәтин јетишмәсинә, бөјүмәкдә олан нәслин совет вәтәнпәрвәрлији вә сосиалист бејнәлмиләлчилији, коммунизм идеалларына сәдагәт руһунда тәрбијәсинә көмәк едән әсәрләр јаратмагдыр.

Гәрарда нәзәрдә тутулур ки, мүсабигәјә илдә бир дәфә — Азәрбајчанда Совет һакимијјәти гурулмасынын илдөнүмүнүн бајрамы (28 Апрел) әрәфәсиндә јекун вурулачагдыр.

Мүсабигәдә мүкафата лајиг көрүлмүш әсәрләр «Әдәбијјат вә инчәсәнәт», «Молодјож Азербайджана», «Азәрбајчан кәнчләри» гәзетләриндә, «Улдуз», «Кәнчлик», «Молодост» «Китаблар аләминдә» журналларында кениш мүзакирә едиләчәк, бу әсәрләр «Кәнчлик» нәшријјатында чап едиләчәкдир.

МҮСАБИГӘНИН ШӘРТЛӘРИ:

Мүсабигәнин галибләри үчүн мүкафатлар мүәјјән едилир:

800 манат мәбләғиндә бир биринчи мүкафат,

500 манат мәбләғиндә бир икинчи мүкафат,

300 манат мәбләғиндә бир үчүнчү мүкафат вә һәр бири 100 манат мәбләғиндә үч һәвәсләндиричи мүкафат. (Бу хәрчләри Дөвләтнәшрком чәкир).

Мүсабигәнин галибләринә фәхри дипломлар верилир.

Мүкафатлар:

— јүксәк мәʼнәвијјата, вәтәндашлыг фәаллығына малик, јарадычылыгла дүшүнән вә аһәнкдар инкишаф етмиш шәхсијјәтин јетишмәсинә көмәк едән, мүасир чәмијјәтдәки сосиал-мәʼнәви просесләри вә онун проблемләрини дәриндән, бәдии тәрздә ачыб көстәрән;

— тарихи, ингилаби-гәһрәманлыг, һәрби-вәтәнпәрвәрлик мөвзуларына һәср едилмиш вә ингилаби идеаллара сәдагәт, Вәтәнин мүдафиәсинә һазырлыг кејфијјәтләри тәрбијә едән;

— елми вә техники јарадычылыға мәһәббәт, бизи әһатә едән дүнјаны дәрк етмәјә һәвәс һисси ашылајан, јарадычы әмәјин көзәллијини, мүхтәлиф пешәләрин әһәмијјәтини вә лазымлылығыны ачыб көстәрән елми-идраки характерли;

— ислаһат шәраитиндә мүасир мәктәбин, комсомол вә пионер тәшкилатларынын ишинә һәср едилмиш;

— мәктәбәгәдәр јашлы ушаглар үчүн јазылмыш, әтраф аләми ән парлаг вә образлы шәкилдә ачыб көстәрән әсәрләрә көрә верилир.

Мүсабигәдә Азәрбајчан ССР-ин әразисиндә Азәрбајчан дилиндә вә ССРИ-нин башга халгларынын дилләриндә дәрч олунмуш вә Дөвләтнәшрком, комсомолун Мәркәзи Комитәси, республиканын јазычы вә журналист тәшкилатлары, «Кәнчлик» нәшријјаты, журналларын редаксијалары, мәктәбләрин, ТПМ-ләрин вә ушаг китабханаларынын коллективләри тәрәфиндән тәгдим едилмиш китаблар вә журнал нәшрләри нәзәрдән кечирилир.

Мүсабигәјә мәктәб јашына чатмамыш ушаглар үчүн, кичик вә орта јашлы мәктәблиләр үчүн нәзәрдә тутулан китаблар гәбул едилир.

Мүсабигәдә иштирак етмәк үчүн зәманәтдә әсәр һаггында рәј вә мүәллиф һаггында гыса мәʼлумат: бүтөв ады вә әдәби тәхәллүсү (әкәр варса), јарадычылыг иттифагларынын үзвү олуб-олмамасы, пешәси, чап олунмуш әдәби әсәрләри (әсәрләрин адлары, чап олундуғу јер вә вахт), ев үнваны көстәрилмәлидир.

Китаблар вә журнал нәшрләри ики нүсхәдә, мүсабигәјә јекун вурулачаг ил јанварын 1-нә гәдәр гәбул едилир. Көндәрилән ишләрин һәчминә мәһдудијјәт јохдур.

Мүсабигәјә 1989-чу илдән башлајараг, һәр ил јекун вурулур вә тәсдиг олунмаг үчүн апрелин 15-нә гәдәр Азәрбајчан ССР Дөвләтнәшркомунун, Азәрбајчан ЛККИ МК катиблијинин, республика Јазычылар Иттифагы катиблијинин коллекијасына тәгдим едилир.

Мүсабигәјә јекун вурулмасы Азәрбајчанда Совет һакимијјәти гурулмасынын илдөнүмү илә ејни вахта салыныр.

Мүсабигәнин нәтичәләри «Әдәбијјат вә инчәсәнәт», «Азәрбајчан кәнчләри», «Молодјож Азербайджана» гәзетләриндә, «Кәнчлик», «Молодост» вә «Китаблар аләминдә» журналларында дәрч едилир.

Илк мүсабигәјә 1986-чы илдән тез олмајараг чап олунмуш китаблар вә журнал нәшрләри гәбул едилир.

Мүсабигәјә дахил олмуш әсәрләр үчүн мүәллиф рәј көндәрмир.

Мүсабигәнин тәшкили вә онун кечирилмәси республика Дөвләтнәшркомунун нәшријјатлар идарәсинә вә Азәрбајчан ЛККИ МК тәблиғат вә тәшвигат шөʼбәсинә һәвалә едилир.

Китаблары вә журналларда нәшр олунмуш әсәрләри бу үнвана көндәрмәк лазымдыр: **Бакы, Ә. Гарајев күчәси, 12, Азәрбајчан ССР Дөвләтнәшркому, Нәшријјатлар идарәси, «Ушаглар үчүн ән јахшы китаб» республика мүсабигәсинә.**

Көјчај рајонундакы 58 нөмрәли орта техники пешә мәктәбинин комсомол комитәси кәләчәк пешә усталары арасында фәал иш апарыр, онларын тәһсил вә истираһәт гајғыларына бөјүк диггәт јетирир. Шәкилдә: мәктәб комсомол комитәсинин катиби Илаһә Мусазадә (ортада) фәаллара мәктәб комсомол комитәсинин структуру һагда мәʼлумат верир.

Фото Р. Һәмидовундур.

Есперанто достлуг дилидир

Бакыдакы «Хәзәр» есперанточулар клубунун үзвләри илә онларын гонаглары — фин туристләри бир-бирләри илә тәрҹүмәчисиз сөһбәт етмишләр. Бурада гәрибә һеч бир шеј јохдур. Ахы, тәркибиндә фермерләр вә пенсијачылр, һәкимләр вә алимләр, фирма гуллугчулары вә тәләбәләр олан фин турист групунун үзвләри дә есперанточудулар. «Азәрелектромаш» Истеһсал Бирлијинин мәдәнијјәт вә техника сарајынын нәздиндә артыг алты илдир фәалијјәт көстәрән бу клубда достлуг көрүшү заманы Азәрбајчан, рус, фин, есперанто дилләриндә охунан маһны вә шеʼр кечәдән хејли кечәнәдәк давам етмишдир.

Фин достлар Бакы клубунун иши илә таныш олмушлар. Бурада үч ајлыг есперанто дили курслары фәалијјәт көстәрир. Индијәдәк һәмин курслары 300-дән чох адам гуртармышдыр. Һәвәскарларын сәʼјләри сајәсиндә Азәрбајчан дилиндә илк дәфә олараг республика Елмләр Академијасынын «Елм» гәзетиндә есперанто дилинин грамматикасы дәрч олунмушдур. Гонаглар бејнәлхалг есперанто дилинин јүз илдән чох фәалијјәт көстәрдији мүддәтдә бејнәлмиләлчи Бакыда һәмишә онун тәрәфдарлары олдуғуну өјрәнмишләр. Белә ки, һәлә 1896-чы илдә Азәрбајчанда есперантону тәблиғ едән бакылы есперанточу М. Абесгус һаггында есперанто әдәбијјатында мәʼлумат вардыр. Онун Бакы һаггында бир сыра очеркләри о дөврүн есперанто мәтбуатында дәрч олунмушдур. Лап бу јахынларда мәʼлум олмушдур ки, һәлә 1911-чи илдә Бакыда «Бакуа стело» («Бакы улдузу») адлы есперанто журналы бурахылмышдыр.

Фин есперанточулары Азәрбајчанын хариҹи өлкәләрлә достлуг вә мәдәни әлагәләр чәмијјәтиндә гәбул олунмушлар.

Фин есперанточулары јени достлары илә видалашаркән билдирмишләр ки, Азәрбајчанын пајтахтында кечирдикләри бу бир нечә күн онлара икигат севинч вә фәрәһ кәтирмишдир: онлар һәм гәдим вә һәмишәчаван Бакы илә, һәм дә есперантонун бакылы фәаллары илә јахындан таныш олмушлар.

ГАЛИБЛӘР МҮӘЈЈӘН ЕДИЛДИ

Сумгајытдакы Н. Нәриманов адына мәдәнијјәт евиндә Үмумиттифаг Ленин комсомолунун 70 иллијинә һәср едилмиш кәнч бәдии гираәтчиләрин үмумшәһәр мүсабигәси кечирилмишдир. Бу сынаг мејданында 30-дан чох кәнч поезија һәвәскары өз истеʼдадыны мүнсифләр һејʼәти гаршысында нүмајиш етдирмишдир. Онлар даһи Ленини, доғма партијамызы, сүлһү, достлуғу, бејнәлмиләлчилији, комсомолу, кәнчлији, хошбәхт ушаглығы васф едән поемалардан парчалар вә шеʼрләр сөјләмишләр.

Һ. Әрәблински адына Сумгајыт Дөвләт Драм Театрынын актјору Сабир Гурбановун сәдрлик етдији мүнсифләр һејʼәти галибләри мүәјјәнләшдирмишдир. 33 нөмрәли мәктәбин X синиф шакирди Јеканә Чәбијева I јери, 23 нөмрәли мәктәбин VIII синиф шакирди Елхан Чавадов вә 2 нөмрәли мәктәбин VI синиф шакирди Илһамә Һәбибова II јери, 25 нөмрәли мәктәбин IX синиф шакирди Севинч Мәммәдова, 2 нөмрәли мәктәбин VI синиф шакирди Мәләһәт Пәнаһәлијева вә 1 нөмрәли мәктәбин VII синиф шакирди Намиг Гәмбәров III јери тутмушлар.

Мүсабигәдә кәнч поезија һәвәскарларындан Шөʼлә Әлијева, Елнурә Мәликова, Хураман Мәһәррәмова вә Фәрганә Мәммәдова фәргләнмишләр.

Галибләрә Н. Нәриманов адына мәдәнијјәт евинин Фәхри фәрманлары вә һәдијјәләр верилмишдир. Мәдәнијјәт евинин директору Ф. Лазымов мүсабигә галибләрини сәмими тәбрик етмиш, онлара кәләчәк фәалијјәтләриндә мүвәффәгијјәтләр арзуламышдыр.

«ХҮСУСИ ФОНД»УН КИТАБЛАРЫ

Бу китаб сәркисиндә полиграфија сәнәтинин парлаг нүмунәләри нүмајиш етдирилир. Лакин М. Ф. Ахундов адына Азәрбајчан Дөвләт Китабханасында тәшкил олунмуш експозисијаја бахмаға кәләнләр чохдур. Бурада нүмајиш етдирилән нәшрләрә бөјүк мараг көстәрилир вә бунун сәбәби ајдындыр. «Хүсуси фонд»ун китабларыны онилликләрдән сонра јенә дә охучулар әлә алыб онун саралмыш сәһифәләрини хүсуси гајғы илә вәрәгләјә биләчәкләр.

Сәркидә онларча китаб нүсхәси нүмајиш етдирилир. Бу, үмуми рәфләрә гајтарылмыш әсәрләрин јалныз кичик бир һиссәсидир. Бу әсәрләрин сијаһысында һазырда ики миндән чох адда китаб вардыр. Стендләрдә «Халг дүшмәнләри» кими адлары чидди сурәтдә гадаған олунмуш көркәмли партија хадимләринин әсәрләри, вахтилә јаланчы алимләр кими ләкәләнмиш игтисадчыларын әсәрләри вардыр. Партија гурултајларынын, Коммунист Интернасионалынын сәнәдләри, илк Үмумиттифаг гурултајынын стенографик һесабаты, В. И. Ленинин бир чох силаһдашларынын биографијалары бир бөлмәдә јерләшдирилмишдир. «Ағлар» һәрәкатынын хатирә әдәбијјаты да нүмајиш етдирилир. Башга бәдии әсәрләрлә дә таныш олмаг мүмкүндүр. Ајрыча бир витрин көркәмли ингилабчы вә нәзәријјәчи Н. И. Бухаринин анадан олмасынын 100 иллијинә һәср олунмушдур.

Әлбәттә, ән мараглы бөлмәләрдән бири Азәрбајчанда нәшр олунмуш китаблардыр. Көркәмли алим Һејдәр Һүсејновун әсәрләри фәхри јер тутур. Бу әсәрләрдә һәм мүасир дөвр, һәм XIX әсрин фәлсәфи фикирләри, һәм дә Азәрбајчанда милли-азадлыг һәрәкатынын тарихи тәдгиг олунур.

Бурада Ә. Һүсејнзадәнин, Һ. Мирзәчамаловун, А. Талыбзадәнин, Һ. Араслынын, Ј. Әлијевин вә бир чох башгаларынын әсәрләри нүмајиш етдирилир.

Республика мәтбуатда дөвләт сирләринин мүһафизә баш идарәсинин рәиси Ч. Ш. Илдырымзадә Азәринформун мүхбиринә демишдир:

— Он илләрдән сонра охучулара гајтарылмыш китаблар чәмијјәтимизин тарихинин, онун мәʼнәви инкишафынын һәгиги мәнзәрәсини јаратмаға көмәк көстәрәчәкдир. Бу просес чәмијјәтин кечмишин мәʼнәви иткиләрә вә идеја иткиләринә кәтириб чыхармыш ағыр сәһвләриндән үмумән тәмизләнмәсинин бир һиссәсидир. Узун илләр хүсуси фондун рәфләриндә «Мәһбус» олмуш әсәрләрә бәраәт верилмәси иши давам едир. Республикада хүсуси фонддакы әдәбијјатын китабханаларын ачыг фондларына көчүрүлмәси илә мәшғул идарәләрарасы комиссија ичтимаијјәти хадимләрини, тарихчиләрини, әдәбијјатшүнасларын, јазычыларын, шаирләрин артыг јүзләрлә әсәринә бахмышдыр. Онларын јарадычылыг ирси адлары кими бәрпа едилмишдир. Бу комиссија мәтбуатда дөвләт сирләрини мүһафизә баш идарәсинин, Дөвләтнәшркомун, Мәдәнијјәт Назирлијинин нүмајәндәләри дахилдирләр.

Сәркинин тәшкилатчылары тамашачыларын експонатлара хүсуси мараг көстәрәчәкләрини габагчадан билирдиләр. Онларын хаһиши илә нөвбәтчи китабханачы онунла даһа јахындан таныш олмаға имкан јарада биләр.

Өлкәмизин тарихиндә «ағ» ләкәләр азалыр. Бу тарихи кетдикчә чыхарылан ситатлар әсасында дејил, өтән күнләрин дәрин тәһлили әсасында дәрк едирик. «Хүсуси фонд»дан сајылан китаблар һазырда совет чәмијјәтини дүшүндүрән проблемләри һәлл етмәјә көмәк көстәрәчәкдир.

(Азәринформ).

Редактор Ј. КӘРИМОВ.

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ МӘТБӘӘНИН ҮНВАНЫ:
370146, БАКЫ—146,
МӘТБУАТ ПРОСПЕКТИ,
529-чу МӘҺӘЛЛӘ.

Редаксија VIII мәртәбәдә јерләшир.

ТЕЛЕФОНЛАР: Редактор—32-12-65; редактор мүавини—32-12-46; мәсʼул катиб—32-60-95; шөʼбәләр; комсомол һәјаты вә әмәкчи кәнчләр—32-19-27; тәблиғат вә коммунист тәрбијәси—32-60-62; елм вә тәдрис мүәссисәләри—32-19-09; јарадычы кәнчлик вә естетик тәрбијә—32-19-08; мәктублар—32-29-11; бөлмәләр: бәдән тәрбијәси, идман вә күтләви мүдафиә ишләри—32-60-62; комсомол прожектору—32-60-62; корректор—32-19-21; фотолабораторија—32-60-66; мәʼлумат үчүн—38-53-69; мүһасибат—32-79-44; еʼланлар—38-53-63.

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 М 1 2 3 4 5 6 7 8

БАКЫ, «КОММУНИСТ» НӘШРИЈЈАТЫНЫН МӘТБӘӘСИ. БАКУ, ТИПОГРАФИЯ ИЗДАТЕЛЬСТВА «КОММУНИСТ».

ФГ 31035 Сифариш 8219